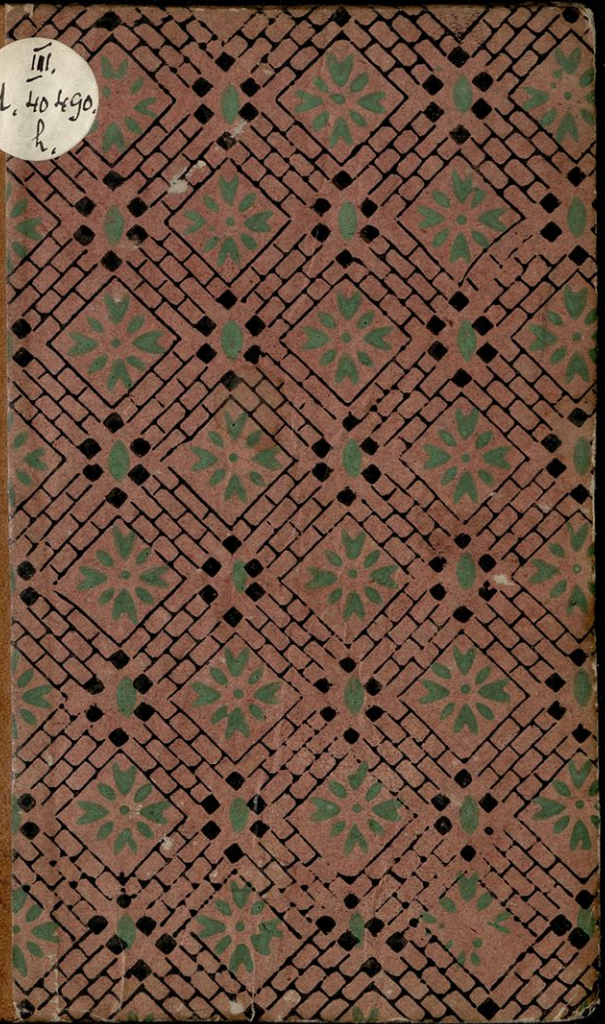

111.
M. 40 kgo.
h.

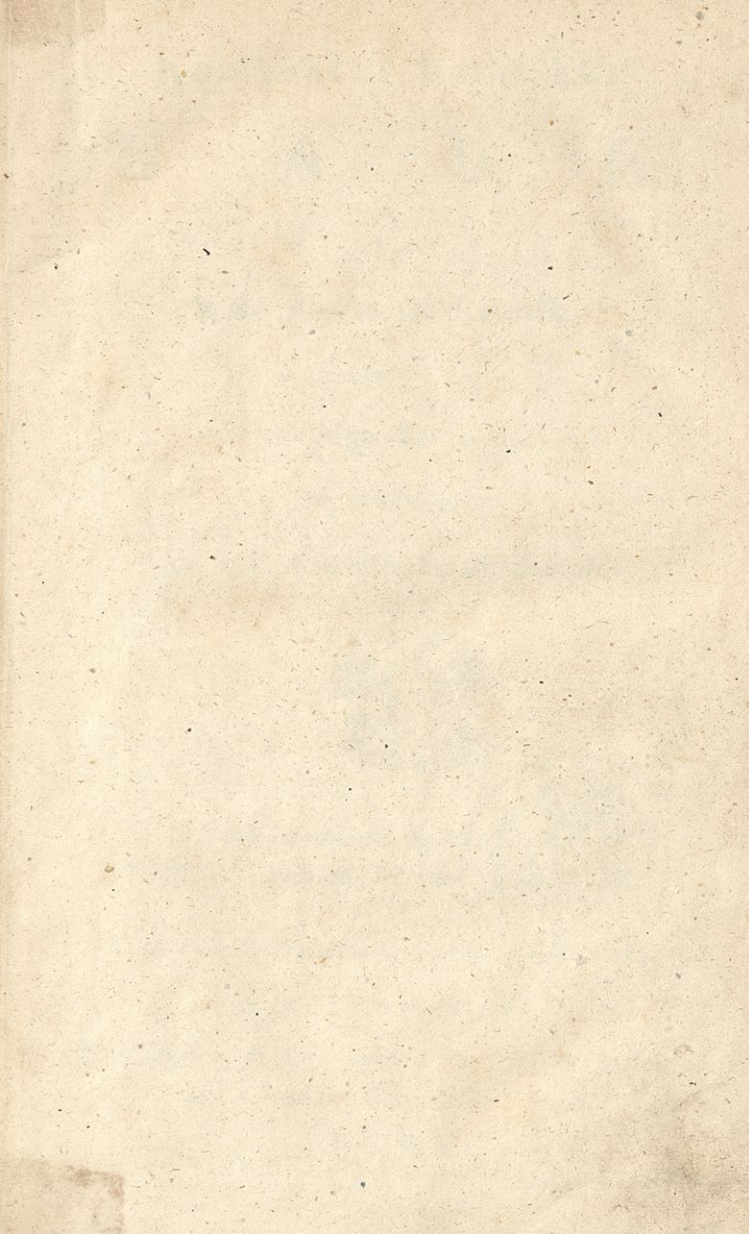

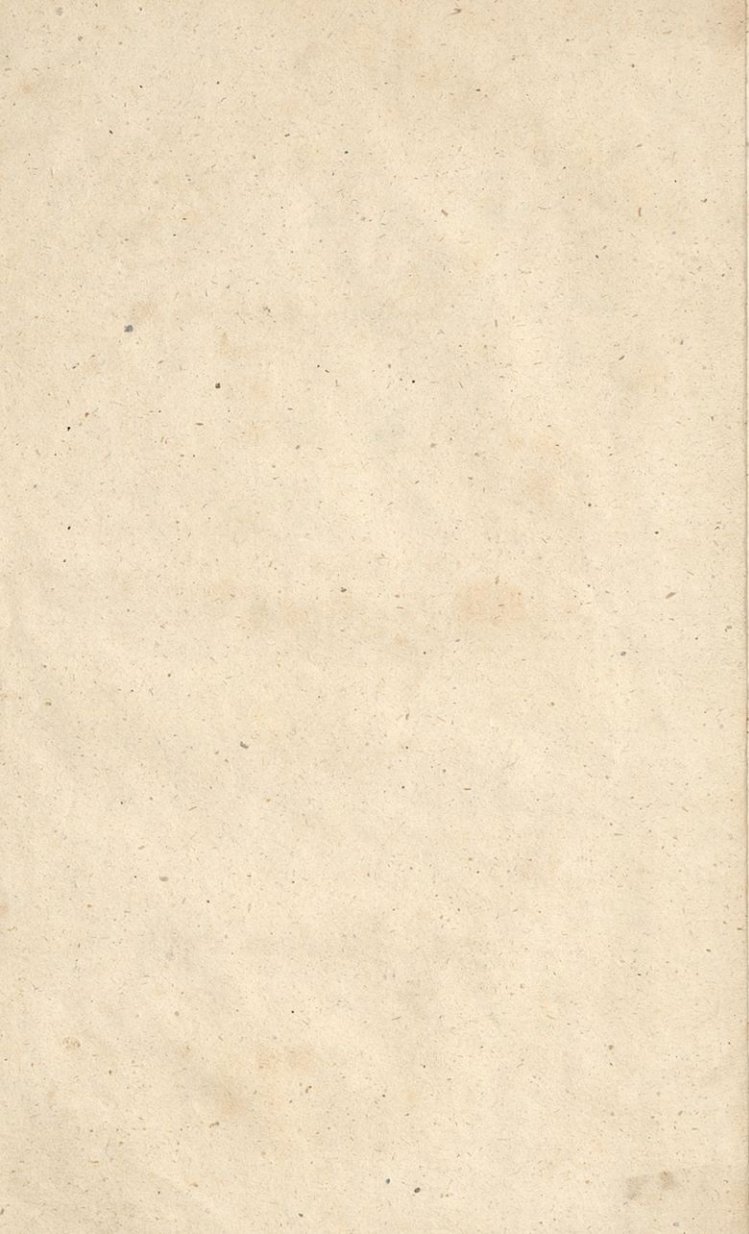
40490, III, M, L.

Podaril mi g. Frau Rolsche

F. Lucci

$\frac{7}{II}$ 1896.

Kerfhanfski katolfski

N A U K

s a

male fhóle na kmétih

v s é t

is vélikiga katekisma,

sapovédaniga

po z. k. Estraifhskih dershavah.

Veljá nesvésan 9 kr.
Svésan v' úfnjatim hèrbtu

N a D u n a j i,

V' salógi z. k. bukvárnize sa fhólske bukve,
per f. Ani v' Janesovih úlizah.

1 8 4 0.

Jane

Katolíckej katedrály

N A U K

malé školy na katedrále

v o t

is veľkiga katedrály

zapovedaniga

po z k. k. katedrály detstva

Vejš nesedem 9. kv. 1871
Štátny v. knižnica katedrály

W. D. A. v. i.

V. štátny z. k. knižnica: za štátnu knižnicu
per. A. A. v. knižnica katedrály

1N=03000741

P è r v i d é l.

N a r

**splošhnéjshí in nar imenitnišhi nauki
keršhanske katólfhke vére.**

S a p o p a d i k.

I. *V' zhém de obstoji véra splòh, kònez in prid rasodéte vére.*

II. *Od kòd de se nauki rasodéte vére splòh dobivajo. Kratik sapopadik vére.*

1. *Vérini nauki.*

a. Bòshje bitje, lastnósti i. t. d.

b. Poglavitni nauki od tréh bòshjih perfhón.

c. Od Kristufa postavljene perpomózhki k' našimu svelizhanju.

d. Od zhlovékoviga stanú.

2. *Djanski nauki.*

a. Od dolshnósti.

b. Poglavitna régelza kerfhanskih djanskih náukov.

c. Kaj de je zhédnost.

d. Kaj de je pobóshnost ali brumnost.

III. *Kakó de gré véro v' djanji skasováti.*

1. Kdó de v' djanji skashe, de ima véro.

2. Kakó se po snótranje, in

3. Kakó se po sunanje véra skashe.

4. Opómbe.

a. Od flushabnikov vére in duhóvnih pastirjov.

b. Od prave pobóshnosti ali ándohti.

I.

V' zhém de obstoi véra splòh. Kònez in prid rasodéte vére.

Véra obstoi v' tém, de Bogá sposnamo, in de vémo, kakó ga gré zhasiti in moliti. Kònez rasodéte vére je zhasit bòshja. Prid, ki ga imajo ljudjé od vére, je njih vézhna in zhasna frézha. Nihzhè ne dvómi (ali zvizla), de pravovérni kristjani po rasodéti véri vézhno frézho doféshejo, in de to dofézhi véra fosébnó pomaga; ne rasumé pa vsaki, de nam véra tudi zhasno frézho pernasha. To se móra te-dej tukej pokasati. Tolashbe poln nauk od bòshje previdnosti, kéra svét in vse pergódbé na njem vlada (ali visha) naf storí sadovóljne s' svójim stanam, kakorshen koli si shé bódi. Bòshje sapóvedi perpómórejo k' zhasni frézhi mnógim zhlovéshkim drushbam splòh po pokórshini, kéro zhetèrta sapóved ne sapoveduje le otròkam do njih starshov, temúzh tudi podlòshnim do njih gospólk, kére so postavljene, de zhlovéshki drushbi k' frézhi perpómórejo in de jo ohranijo. Bòshje sapóvedi perpómórejo tudi k' frézhi vsakimu zhlovéku posébej, kér nam várujejo in ohranijo vse tó, kar k' zhasni frézhi gré ali se ji pershtéva. Péta sapóved, postavim, nam shivljènja váruje. Shésta sapóved váruje in ohrani sakónskim svestòbo eniga

do drugiga; vsim pa védno sdravje in tudi dušhne in teléfné mozhi, ktére se s' nezhištími déli rasdénejo in popazhijo. Šédma sapóved váruje nashiga premoshênja; ósma nashe zhashtí; devéta in deséta sapóved pa krotité nashe posheljênje, is ktériga takó velíko hudiga isvíra.

II.

Od kóde de se nauki rasodéte vére splòh dobívajo, Kratik sapopadik prave vére.

Nauki bôshjíga rasodênja, ktéríh je vsakimu kristjanu véditi tréba, se dobívajo splòh in nar pèrvizh is katekisma. Té bukve poduzhé:

1. v' tém, kar gré katolshkimu kristjanu vérovati,

2. v' tém, kar mu gré storíti, de bo svelizhan.

Pèrvimu se pravi vérini nauki. To so taki nauki, ktéríh resnízo móra zhlòvek vérovati, zhe hózhe svelizhan biti.

Drugimu se pravi djanški nauki, ali sapóvedisa nashe djanje, ki jih móramo ne le vérovati, ampak tudi spolnovati.

I. Vérini nauki.

Nar imenitníshí vérini nauki so fkupej sveršténi v' apostólshki véri; pa túdi she v' drugih poglavjih katekisma se velíko vérínih naukov najde, posébnó v' poglavji od svétíh sakramentov. Nar imenitníshí vérini nauki se dajo pod téle napíse sverštíti:

a. *Bôshje bitje, bôshje lastnosti.*

Poglavitne dolžnosti ljudi, ktere spolnovati jim naloshi sposnanje bôshjih lastnosti.

En Bóg je; on je sam od sebe, nar bolj popólnama, in tórej nashe ljubésni in zhashti nar bolj vrédno bitje, on je stvarnik, ohranik in vishar vsih rezhí; je do nas neskhônzno dobrotliv in do sgrévanih gréshnikov milostiv. Zhlovék ga móra sposnati, zhes vse ljubiti, in njegoví vólji pokóren biti; pa tudi bati se mu ga je tréba, kér on vsigavéden vse vé, on nekônzno svét in pravizhen hudo stúdi in shtrafúje.

b. *Poglavitni rasodéti nauki od tréh bôshjih pershón.*

Bôshje rasodênje nas uzhí, de so tri bôshje pershóne ene nature in eniga bitstva: Ózhe, Šin, in svéti Duh; nas uzhí, de je Bóg Ózhe vse stvaril; de se je druga bôshja pershóna vzhlovéznila, sa nashe gréhe sadoštiti, nas po svôjim terpljenji in smérti s' nebéshkim Ozhetam spraviti, nas od vézhniga pogubljenja reshíti, nas zhédnost ali krepóšt uzhíti, in nam dati isglédov v' posnémanje; — de nas Bóg svéti Duh per svétim kërstu, in per prejemnji drugih svétih sakramentov posvezhúje ali pa posvezhênje v' nas pomnóshi ali pogméra.

c. *Perpomózhki od Kristusa k' nashimu svelizhanju poslavljeni.*

Vzhlovézheni Šin bôshji Jésuf Kristuf je spolnovanje bôshjih sapóved, molitev in svéte

sakramente kakor posebne perpomózhke h' našimu svelizhanju sapovédal; — on sam naš je moliti in tudi keršhansko pravizo s' tém uzhil, de naš cpominja hudiga se varovati, in naš spodbudúje k' dóbrimu ali k' zhédnosti. Postavil je tudi zérkev, vídin sbòr svôjih vérnih, ktére udje mórajo biti vsi, ktéri hózhejo svelizhanje dofézhi; poslal je svétiga Duhá, ktéri vso refnizo uzhi; je obljubil, per svôjih ostati do kónza svetá. Zérkev je stèber in tèrdna podflómbe refnize; nji gré prepíre v' vérnih in djanskih naukih presodíti; Jésuf Kristuf je njéna nevidna, Rimski papesh pa njéna vidna glava.

d. *Od stanú zhlovékoviga.*

Pèrva zhlovéka sta bila szer od Boga pravizhna in po njegoví podóbi stvarjena; pa s' radovoljnim prelomljénjam bôshje sapóvedi sta se spazhíla. Od dóbriga sta odstopíla in se k' húdimu nagníla, njuni gréh je stóril, de smo sgubili posvezhujózho gnado, in de smo k' húdimu nagnjeni. Tórej smo kakor otrôzi jése (bôshje) na svét rojèni, otrôzi in prijatli bôshji, in tudi udje Kristusove zérkve postánemo she le po sakramentu svétiga kèrsta. Per svétim kèrstu smo umíti in ozhisheni od poerbaniga gréha, in per sakramentu svéte pokóre od sadolshénja tistih gréhov, ki smo jih po kèrstu storili. Dolshní smo pa vènder zhasne shtrafenge sa gréhe terpéti.

Shtrafenge poerbaniga ali isvirniga gréha so mnóge teshave in slabósti na dushi in

na telésu, posebno pa smert. Smert je lozhittev dufhe od telésa. Dufha zhlovékova je zhlist duh, bitje, ki v' nas misli in hózhe. Neumerjózha je, vselej in vézhno bo shivéla. Po tém, kakor je zhlóvek ali dôbro ali hudo stóril, bo po smerti ali obdarována ali pa shtrafana. Telésa mèrtvih ljudí bódo kónez svetá vstale, sléherno se bo spét s' svôjo dufho sdrushilo. Tedèj bódo ljudjé vsi skupej od Jésusa Kristusa sójeni, in po tém bódo tudi telésa deléshne ali vézhniga plazhíla v' nebésih ali pa vézhne shtrafenge v' pèklu.

2. *Djanski nauki,*

Kerfhanski djanski nauki naf uzhé svôje djanja takó ravnati, de so Bogú prijétne.

a. *Od dolshnósti.*

Dolshnósti so djanja, ki smo jih storiti dolshní. Šplóshno poduzhênje v' nafhíh dolshnóstih je sapopádeno v' defétih bôshjih sapóvedih. Nektére posebne dolshnósti se tudi najdejo v' poglavjih od kerfhanskiga upanja in od svétih sakramentov, posebno pa v' poglavji od kerfhanske pravize, in se v' tih délih katekisma raskladajo. Dolshnósti se pa tudi lahko takó rasdelé. Rêzhe se, de so mnóge dolshnósti in szer do Bogá, do sámiga sêbe in do blishnjiga. Té so sa vsakiga, nikómur bi ne sméle nesnane biti.

b. *Poglavitna régelza kerfshanskiga djanfskiga nauka.*

Poglavitna régelza kerfshanskiga djanfskiga nauka je : Štóri is ljubésni do Bogá vse, kar je po njegovih popólnamostih, in po dolshnóstitih nanje utèrjenih, in kar je po njegoví rasodéti vólji ; — štóri, kar nauk Jesufa Kristufa veléva, kar je k' tvôjimu lastnimu, tóde pravimu pridú, in k' frézhi tvôjiga blishnjiga. Opústi, kar je tému naspróti. Ljubi blishnjiga, kakor famiga sêbe ; — bódí brumen, pobóshen.

c. *Kaj de je zhédnost ali krepóst.*

Kerfshansko zhédnost ali krepóst, (in le od té se govori v' poduzhênji v' véri) popishe nash katekiséem takó : Kerfshanska zhédnost splòh, je dar, ktériga Bóg s' posvezhujózho gnado v' duho vlíje, de zhlovékovo vóljo k' takim délam smóshno in nágnjeno štóri, ktére so po postavi Jesufa Kristufa, in vézhniga shivljénja vrédne.

Práv sa práv in splòh govoríti je le ena zhédnost. Ta je kèrpka in môzhna vólja, délati vselej in bres vsiga isjémka po bôshjih sapóvedih, po postavi Jesufa Kristufa in njegové zérkve, in pa po vésti. Is té poglavitne zhédnosti isvirajo vse posébné zhédnosti, ktére se po njih rasnih nagibih ali bôshje ali pa djanfske imenújejo, in dobivajo tudi po mnóghih rezhéh mnóge iména.

d. *Kaj de je brumnost in pobóshnost.*

Ljudjé, ktéri savolj Bogá lepó shivé, se imenujejo brumni ali pobóshni. Pobóshnost

ni svojoglavno, zhudno in neródnó shivljènje temúzh je stanovitno persadevanje tó storiti, kar je Bogú dopadljivo; pobóshnost se tórej tudi skasuje, zhe se savolj Bogá take zhédnosti spolnujejo, ktére so k' dóbrimu in k' frézhí zhlovéshke drushbe. Vshivanje posémljiskih rezhí ni pobóshnosti naspróti; prepové le jih nápek obrazhati in nuzati.

III.

Kakó de naj se véra skasúje.

Shé sgórej je bilo rezhèno, de véra obstóji splòh v' tém, de sposnamo Bogá in vémo, kakó ga gré zhaftiti in molíti.

1. *Kdo de v' djanji skasúje, de ima véro.*

Tísi zhlòvek pokashe v' djanji, de ima véro, ktéri sposhtuje in zhaftí Bogá in bôshje rezhí, ktéri ima per všim svôjim djanji in mehanji Bogá pred ozhmí, ktéri je perpravljen in si persadéva se vselej po bôshji vólji ravnati, ktéri Bogá takó móli in zhaftí, kakor Bóg hózhe móljen in zhesheñ biti. Is téga se vidi, de se móra véra po snótranje in po sunanje skasovati.

2. *Kakó de se véra po snotranje skasuje,*

Po snotranje véro skasújemo, zhe tèrdno vérjemo, de je bôshje rasodènje refnizhno, zhe se sklèpam zérkve pokórnó podvérsheмо, — v' Bogá saúpamo, se nanj sanesêmo — in ga ljúbimo; — zhe svôje serzé k' Bógu povsdigujemo, in ga njegóve gnade prófimo, in tudi s' njó svestó délamo; zhe smo perpravljèni mu flushíti; — zhe tèrdno sklénemo njegóvo presvéto vóljo sa ljubo iméti in jo svestó spolnovati.

3. *Kakó de se po sunanje véra skasuje.*

Po sunanje véro skashemo, zhe v' refnizi dopólnimo bôshje povêlja in zerkvéne sapóvedí, — zhe ozhitno mólimo in hódimo k' bôshji flushbi, ktére nar imenitniſhi dél per pravovérnih kristjanih je daritev altarja, in vrédno prejémanje svétih sakramentov, pošébnó svétiga réſtnjiga teléfa. Tudi bôshjo beſédo móramo pošlušhati in brati svéte bukve, de svôje snanje v' véri raſſhirimo in se k' dóbrimu obudújemo, in de ne pošábimo téga, kar ſmo se naužhili.

4. *Opómbé.*

a. *Od flushabnikov vére in od duhóvnik pastirjov.*

Œlushabnike vére in slaſti duhóvne paſtirje móra kristjan v' zhaſti iméti, kér delé svéte sakramente, kér ſa naſ Bogá próſijo, kér naſ uzhé nar imenitniſhi, in nar potrebniſhi refníze. Zerkvéne ſhêge in opravíla, in od zérkve pošèrjeno bôshjo flushbo móra v' zhaſti iméti in je ne ſanizhevati. Bôshje flushbe naj pa ne ſtavi v' ſvojovóljne, ſhe mànj pa v' take rezhí, ktére ſo ljubésni do bliſhnjiga naſpróti, ali naſ pa od ſpolnovanja naſhíh dolſhnoſt odvrazhujejo.

b. *Od prave pobóshnoſti ali ándohti.*

Prava pobóshnoſt ali ándoht, s' kákorſhno ſe mórajo déla vére ſpolnovati, in s' kákorſhno ſe mórajo slaſti naſhe molitve opravljati, ſo pošébnó v' Bógu ſbrane miſli bres radovóljniga raſtréſenja, in pa ſklenitev naſhiga ſérza in naſhíh miſel s' njim.

S a p o q a b i k

okrajshana vélikiga katekizama

Drugi dé l.

Véliki katekizem okrajshan,

s' svétopifemikimi isréki.

S a p o p a d i k

okrajšhaniga velikiga katekisma.

Vvòd

I. Poglavje. Od vére.

I. *Rasdélik.* Kaj de je katólfhka véra.

II. *Rasdélik.* Od 12 zhlénov vére.

II. Poglavje. Od upanja.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfh. upanje.

II. *Rasdélik.* Od molitve.

III. Poglavje. Od ljubésni.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfhan. ljubésen.

II. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapóved splòh.

III. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapov. posébej.

IV. *Rasdélik.* Od zerkvénih sapóved splòh.

V. *Rasdélik.* Od zerkvén. sapov. posébej.

IV. Poglavje. Od svétih sakramentov.

I. *Rasdélik.* Od ff. sakram. splòh.

II. *Rasdélik.* Od ff. sakram. posébej.

V. Poglavje. Od kerfhanske pravize.

Pervi dél kerfhanske pravize :

Várovaj se hudiga.

Drugi dél kerfhanske pravize :

Štóri dóbro.

Perstavik. Od 4 poslédnjih rezhí,

V v o d.

Katekismus se imenuje poduzhênje v' keršhanskim katolškim nauku; katekismus se splòh tudí pravi bukvam, ktére imajo tó poduzhênje v' fêbi.

Keršhanski katolški nauk se rasklada v' tém katekismu v' pêtih poglavjih in v' perštavku.

Petère poglavja so :

1. Véra.
2. Upanje.
3. Ljubésen.
4. Švétí sakramenti.
5. Keršhanska praviza.

Perštavik je od shtirih poslédnjih rezhí.

I. P o g l a v j e.

Od vére.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je katólfhka véra.

*Ker*fhansko katólfhko vérovati se pravi vse verjéti, kar je Bóg rasodèl in nam zérkev vérovati sapovedúje, bodi si (v' svétim písmu) sapifano ali nè.

K' svelizhanju ní sadòsti, de katólfhki kristjan le v' sérzu véruje, kar je Bóg rasodèl, temùzh móra tudi:

1. Švôjo véro s' déli kasati *a*).

2. Kar v' sérzu véruje, zhe je tréba, s' uftmi ozhitno sposnati in prizhati *b*).

a) Kaj pomaga, bratje môji, zhe kdo pravi, de ima véro, dél pa nima; ga bo li véra môgla svelizhati? Jak. 2, 14. — Kakor je teló bres dušhe mèrtvo, takó je tudi véra bres dél mèrtva. Jak. 2, 26.

b) Rim. 10, 10.

Vérovati se móra, kar je Bog rasódel k'ér je Bog vézhna resniza c) in neskónzhna modróst, ktéra ne móre ne goljfáti ne goljfána biti.

Véra je potrebna vsákimu zhlovéku, ktéri hózhe svelízhan biti; sakáj bres vére ni mogózhe Bogú dopásti d).

Vsak zhlôvek, kadar pride k' pameti, móra, de bo svelízhan, véditi in vérovati:

1. *De je en Bog.*

2. *De je Bog pravízhen sodnik, ktéri dóbro plazhúje, in hudo shtrafúje e).*

3. *De so tri bôshje pershóna, eniga bitja in ene nature: Ózhe, Šin in svéti Duh f).*

4. *De je druga bôshja pershóna, Bog Šin, zhlôvek postál, naf s' svôjo smértjo na krishu odreshiti in vézhno svelízhati g).*

c) Pfal. 118, 160.

d) Hebr. 11, 6.

e) Kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je in de je tistim, ki ga ishejo, plazhevávez. Hebr. 11, 6.

f) Trijé so, ktéri prizhújejo v' nebésih: Ózhe, Beséda in svéti Duh; in ti trijé so eno. 1. Jan. 5, 7.

g) Tórej je (Kristuf) frédnik noviga testamenta, de po njegóvi smérti v' odreshenje tistih pregréh, ki so bile pod poprédshnjim testamentam, tisti,

Vèrh téh poglavitnih refniz kerfhanfke katolshke vére móra fhe vsak katolshki kristjan véditi in vérovati :

1. *De je zhlovéshka dufha neumerjózha h).*
2. *De je gnada bôshja k' svelizhanju potrebná i) in de bres gnade bôshje zhlôvek nizh sa vézhno shivljênje saflushênja vrédniga ne móre storiti k).*

Vsakimu katolshkimu kristjanu je snati sapovédano :

1. Apostolsko véro.
2. Gospódovo molitev (Ôzhe nafh).
3. Defét bôshjih in pét zerkvénih sapóved.
4. Šédem svétih sakramentov.
5. Kerfhanfko pravízo.

Kar katolshki kristjan vérovati móra, je fosébnó sapopadeno v' apostolski véri, ktéra se takó glafí :

Vérujem v' Bogá Ozhéta vfigamogózhniga, stvarnika nebés in sêmlje. In v' Jêsusa Kristusa, šinú njegóviga ediniga Go-

ki so poklízani, prejmejo obljubo vézhne érbshine. Hebr. 9, 15.

- h) Ne bójte se jih, ktéri teló umoré, dufhe pa ne morejo umoriti; temúz h bójte se veliko bolj tistiga, ktéri samóre dufho in teló pogubiti v' pekel. Mat. 10, 28. Prah pride spét v' semljo, is ktére je bil vsét, duh se pa povérne k' Bógu, ktéri ga je dal. Prid. 12, 7.
- i) Bres mene ne mórete nizh storiti. Jan. 15, 5.
- k) Ne de bi samógli kaj misliti is febe, kakor is febe, temúz h nafha smóshnost je is Bogá. 2 Kor. 3, 5.

Spóda nashiga. Ktéri je spozhét od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devize. Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn. Dôli je shèl pred pèkel, trétji dan od mèrtvih vstal. Gôri je shel v' nebésa, sedi na desnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga. Od ondòd bo prishel sòdit shive in mèrtve. — Vèrujem v' svétiga Duhá; svéto katolshko zérkev; gmajno svetnikov: odpushènje gréhov, vstajènje mesá; in vézhno shivljenje. Amen.

Apostolska véra ima dvanajst délov ali zhlénov.

II. R a s d é l i k.

Od dvanajstérih zhlénov vére.

§. 1. *Od pèrviga zhléna vére.*

Pèrvi zhlén vére se takò glasi:

Vèrujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvárnika nebés in sèmlje.

a. Od Bogá.

Le en Bog je *l*), ktéri je sam od sèbe narbolj popólnama bitje *m*).

l) Poslufhaj Israel! Gospód nash Bog je edíni Gospód. 5 Mojs. 6, 4. — Jest sim Gospód in fzer ni nobèniga drugiga; sunaj mène ni nobèniga Bogá. Jes. 45, 5. Le eniga Bogá imamo, Ozhéta, od ktériga so vse rezhí, in tudi mi smo njegoví; in eniga Gospóda Jésufa Kristufa, po ktérim so vse rezhí in tudi mi po njem. 1 Kor. 8, 6.

m) Is njega, po njem in v' njem so vse rezhí, nje-

Téhle *lastnosť bôshjih* je sošébnó tréba véditi:

1. *Bóg je vézhen*; je vselej bil, je, in bo vselej.
2. *Bóg je sgòl duh*; bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar bóljsihi vóljo, teléfa pa ne.
3. *Bóg je vsigavéden*; vé vse, sidánje, pretéklo in prihódno, vé tudi nashe nar fkrivnéjsihi misli in sheljé; tórej mu nízhe ne móramo perkriti.
4. *Bóg je nesfônzhno móder*; stóri vse is nar bóljsihiga kónza, in isvóli vselej nar perpravnišhi perpomózhke svoj kónéz dofézhi.
5. *Bóg je vsigamogózhen*; je stvaril nebó in sémeljó in vse, kar je; njému ni nízhe nemogózhe stóriti.
6. *Bóg je vsigaprizhujózh*; je povsód, v' nebésih in na sémelji.
7. *Bóg je nesfônzhno sfvét*; hózhe in ljubi vse dóbro, in sovrashi vse hudo.
8. *Bóg je nesfônzhno resfnizhen in svést*; vse, kar rézhe, je réf; in kar obljudi ali shuga, vse spólni.
9. *Bóg je nespremenliv*; je vékomaj ravno tísti.

mu bódi zhašt vékomaj. Amen. Rim. 11, 36.
— Gosfpód! tèbi ni nihzhè enák; vélik si in tvô-
je imé je velíko in mogozhno. Jerem. 10, 6.

10. *Bóg je neskônzžno dobrótliv*; skerbí po ozhétovo sa vse svôje stvarí, vse dóbro imamo od njega.

11. *Bóg je neskônzžno usmiljen*; nam odpusti nashe gréhe, ako se refnizhno pobóljshamo.

12. *Bóg je neskônzžno pravizhen*; poplázha vse dóbro, in poshtrafa vse húdo na tanko, kakor si kdo saflushi,

Tri bôshje perfhóne so n).

Pèrvi bôshji perfhóni se pravi *Ózhe*, drúgi *Šin*, tretji *svéti Duh*.

Bóg *Ózhe* je sam od sêbe od vékomaj; Bóg *Šin* je od *Ozhéta* rôjen od vékomaj, *svéti Duh* se is-haja is *Ozhéta* in *Šina* od vékomaj.

n) To je, tri perfhóne so, ki se raslôzhijo ena od druge po lastnih iménih in po posébnih délih: Lastne iména tréh bôshjih perfhón se berejo. Mat. 28, 19. Kerstite jih v' iménu *Ozhéta*, *Sina* in *f. Duhá*. — 1. Jan. 5, 7. Trije so, ki prizhujejo v' nebésih: *Ózhe*, *Šin* in *f. Duh*. — Posébne déla tréh bôshjih perfhón se berejo: Mat. 3, 16. 17. — Ko je bil pa *Jésuf* kersthen, je sdajzi shél is vóde, in lej nebésa so se mu odpèrle in je vidil *Duha bôshjiga*, kakor golóba dôli iti in nadnj priti; in lej glaf se je flishal s' nebés rekózh: *Ta je moj ljubi sin*, nad ktérim imam dopadajénje. — 1. Pet. 4, 2. Ktéri so bili po previdnosti *Bogá Ozhéta* isvóljeni, prejéti po lvezhênje *f. Duhá*, biti pokórni in pokropljeni s' kervjó *Jésufa Kristufa*. — 2 Kor. 13, 13. Gnada nashiga *Gospóda Jésusa Kristufa*, ljubésen *Bôshja*, in deléshnost *svétiga Duhá* bódi s' vami vsimi.

Ozhétu se perlastúje stvarjênje;
 Šinu odreshênje; svétimu Duhu polve-
 zhevanje.

Tém bôshjim perfhónam skupej se pravi
presvéta Trojiza.

Katólshki kristjan sponá presvéto Trojizo
 s' snamnjam *svétiga krisha*, kér vsako téh tréh
 perfhón imenúje, kadar krish déla. Sraven
 téga pa katólshki kristjan tudi sponá s' snamnjam
 svétiga krisha, de je Jésum Kristuf na krishu umèrl
 in naf s' svôjo smértjo odréshil.

Krish se déla s' desnízo, s' ktéro se sasná-
 movajo zhêlo, usta in pèrsi, rekózh: *V' iménu*
Bogá Ozhéta †, in Šina †, in svétiga Duhá
†. Amen.

b. Od stvarjênja.

Bóg je stvaril nebó in sêmljo, in vse
kar je o).

Beféda *stvariti* poméni is nîzh kaj storiti.

Nar imenitníshi stvarí bôshje so *angeli* in
zhlôvek.

Angeli so sgòl duhóvi p), ktéri imajo um
 in vóljo, pa ne teléf.

o) V' sazhétku je Bóg stvaril nebó in sêmljo. 1. Mojs.
 1, 1. — S' befédo Gospódovo so nebéfa vtèrjene,
 in vsa njih truma s' sapo njegóvih ust. Pfal. 32, 6.

p) Švôje angele storísh enake vetróvam, in svôje
 flushabnike enake plaménu. Pf. 103, 4.

Bóg je angele stvaril, de bí ga zhaštíli, ljubíli, molíli, mu flushili *q)* in ljudí varovali *r)*. V' svôji gnadi in s' velíkimi popólnamostmi jih je stvaril.

Velíko angelov je gnado bôshjo po gréhu napuha sgúbilo *s)*. Té napúhnjene angele, ki se jim hudizhi pravi, je Bóg vékomaj savèrgel in v' pèkel páhnil *t)*.

Zhlôvek je sa angeli nar imenitníshi stvar bôshja. Zhlôvek je is teléfa in neumerjózhe dushe *u)*, ktéra je po bôshji podóbi *v)* stvarjena.

Bóg je zhlovéka stvaril, de bi ga sposnal

- q)* Hvalíte Gospóda vi vši njegoví angeli, ki ste mogózhni in môzhni spolnovati njegovó povélje, poslušhati njegov glaf, in biti pokórni njegovim sapóvedam. Pf. 102, 20.
- r)* Švôjim angelam je sapóvedal savolj têbe, de te varvajo na vših tvôjih potih. Pfal. 90, 11. — Angel Gospódov bo obdál tiste, ki se ga bojé, in jih bo réfhil. Pf. 33, 8.
- s)* Lej tudi njegoví flushabniki niso bili stanovitni; sakaj tudi nad svôjimi angeli je hudobíjo nafhel. Job. 4, 18.
- t)* Tudi angelam, ktéri so grešhíli, ni sanéfel, ampak s' peklénskimi vervmí jih je v' pèkel potégnil, v' terplénje isdal, de se k' fôdbi perhranijo. 2 Pet. 2, 4.
- u)* Gospód-Bóg je isobrasil zhlovéka is ila sémlje, in je vdihnil v' njegov obras oshivljajózho sapo; in zhlôvek je bil shiva stvar. 1 Mojs. 2, 7. — Glej Mat. 10, 28. sgôrej.
- v)* Bóg je stvaril zhlovéka po svôji podóbi; po bôshji podóbi ga je stvaril. 1 Mojs. 1, 27.

w), zhaštil x), ljubil y), ga mólil, mu flushil, mu pokóren in vézhno svelizhan bil z).

Shé pèrvi zhlòvek Adam s' Evo svôjo shenó je bil Bogú nepokóren.

Pèrvi zhlòvek je jédel v' raji (v' paradishu) fad drevéfa, ki mu ga je bil Bóg prepovédal, in je v' tém grefhíl a). Ta gréh ni famó pèrvimu zhlovéku shkódoval, temùzh tudi nam, ki smo njegoviga rodú; zhačno b), in vézhno smért, pa tudi she veliko drugiga hudiga nam je pernésel.

Zhlòvek ni bil, kakor napúhnjeni angeli, vékómaj od Bogá savèrshen.

V' odrefhênje zhlovéka savolj gréha savèrsheniga je Bóg obljubil poslati *odrefshenika*, ki se mu tudi Mesíja pravi c).

w) To pak je vézhno shivljênje, de sposnajo tēbe famiga praviga Bogá, in Jésufa Kristufa, ktériga si poslal. Jan. 17, 3.

x) Jest sim, ktéri sim vsakiga, ki klizhe v' môje imé, sēbi v' zhaft stvaril. Jes. 43, 7.

y) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga fèrza, is vse svôje dushe in is vse svôje mozhí. Mat. 22, 37.

z) Bog hózhe, de bi bili vsi ljudjé svelizhani, in prifhli k' sposnanju refnize, 1 Tim. 2, 4.

a) 1 Mojs. 3, 6.

b) Po enim zhlovéku je prifhel gréh na svét, in po gréhu smért, in je takó v' vse ljudi smért prifhla po njem, v' ktérim so vsi grefhili. Rim. 5, 12.

c) Šovrashtvo bom postavil med tebôj in med sheno, med tvôjim sarodam in njénim sarodam; ôna ti bo sferla glavo in ti jo bósh v' péto salesovala. 1 Mojs. 3, 15.

§. 2. Od drugiga zhléna vére

Drugi zhlén vére se takó gláfi:

In v' Jésufa Kristufa, Šinú njegóviga ediniga, Gospóda nashiga.

Jésuf Kristuf je:

1. *Edinorojéni Šin Bogá Ozhéta d).*
2. *Bog in zhlòvek škupej e).*
3. *Nash Gospód f), postavodáj in uzhenik g).*

Jésuf je tóliko, kakor *svelizhar*. Svelizhar se mu pravi, kér nam je po njem svelizhanje dofhlo, kér naf je réshil od sadolshénja in fhtrafenge gréha, od vézhne smèrti h). — Pravi

d) Takó je Bog svét ljubil, de je svòjiga edinorojéniga Šina dal. Jan. 3 16.

e) Déte nam je rojéno, ki se mu bo réklo: Prezhudni, Švetovavez, Bog. Jes. 9, 6. En Bog je in en frédnik med Bógam in med ljudmi, zhlòvek Kristuf Jésuf. 1 Tim. 2, 5.

f) Dana mi je vša oblást v' nebéših in na sêmlji. Mat. 28, 18. — Vi me klizhete uzhenik in Gospód, in prav právite; to fim tudi. Jan. 13, 13.

g) Duh Gospódov je nad menój, sa to me je on pomasal in me poslál evangéli osnanit ubógim. Luk. 4, 18. Jes. 61, 1. — Perkasala se je milost Bogá, Svelizharja nashiga vsim ljudém, ktéra naf uzhi, de se odpovéjmo hudobii in posvétnim sheljam, in trésno, prijetno in bogabojézhe shivimo na tém svétu, zhakajózhi svelizhanskiga upanja in zhastitliviga prihóda vélikiga Bogá in Svelizharja nashiga Jésufa Kristufa. Tit. 2, 11—13.

h) Rodila bo pa Šina, in imé Jésuf mu dàj, réshil bo namrezh svòje ljudstvo od njih gréhov. Mat. 1, 21.

se mu tudi *Kristuf*, kar je tóliko, kakor *masiljeni*, (kralj) *i*).

Jésuf Kristuf se imenúje *edinorojéni Šin* bôshji, kér je edíni, ktéri je od svôjiga nebêshkiga Ozhéta rôjen od vékomaj. *Je Bog in zhlôvek skupej*, kér je Bog od vékomaj, in kér se je vzhlovézhil (zhlôvek postal) v' zhasu *k*). Kar Bog je svôjimu nebêshkimu Ozhétu v' vsm enák *l*); kar zhlôvek mu pa ni enák, temúzh je manjši *m*). Imenúje se nash *Gospód*, kér je Bog in nash odresheník.

Šin bôshji se je vzhlovézhil naf s' svôjo smértjo na krishu odreshíti *n*), in naf vézhno svelizhati.

§. 3. *Od trétjiga zhléna vére.*

Trétji zhlén vére se takó gláfi:

Ktéri je spozhét od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devize.

Jésuf ima kar Bog nebêshkiga Ozhéta *o*);

- i) Kakó de je Bog Jésufa Nazareshkiga pomasal s' svétim Duhamin s' mozhjó. Djanj. apóst. 10, 38.
- k) Bog je poslál svôjiga Šina, rojéniga od shéne in postavi podvêrsheniga, de bi jih réshil, ktéri so bili pod postavo. Gal. 4, 4. 5.
- l) Jest in Ózhe sva eno. Jan. 10, 30. — De vfi zhasé Šinú, kakor zhasé Ozhéta. Jan. 5, 23.
- m) Ózhe je vézhi, kakor jest. Jan. 14, 28.
- n) Kér so tedej otrôzi deléshni (ravno tistiga) mesá in kerví, se je tudi ón njih deléshniga stóril; de bi skós smert potèrl téga, ktéri je oblast zhes smert imel, to je hudizha; in de bi jih réshil, ktéri so smértnimu strahu vse svôje dáj kakor fushni podvêrsheni bili. Heb. 2, 14 15.
- o) Gospód mi je rékel: Ti si moj sin, danš sim te rodil. Pfal. 2, 7.

kar zhlòvek pa nima nobèniga Ozhéta p). §. *Joshef* je bil le *rednik* Jésufa Kristufa q).

Jésuf kar Bog ni imel matere, kar zhlòvek je imel mater presvéto Devizo Marijo r).

Marija se imenúje *mati bôshja*, kér je rodíla Jésufa Kristufa, ktéri je Bog in zhlòvek skupej. *Od svétiga Duhá* ga je spozhéla s), in v' *Betlehemu* v' shtáli rodíla t).

Rojstvo Jésufa Kristufa je bilo osnanjeno,

1. Po angelu pastirjam u).
2. Po svésti módrim v' jutrovi deshéli.
3. Po módrim Heródesu in písmoukam v).
4. Po Šimeónu in Ani v' têmpeljnu ljudstvu w).

Ko je bilo rojstvo Jésufa Kristufa osnanjeno :

1. Šo pastirji naglo prifhli glédát, kar jim je bilo od angela osnanjeno x).

p) Devíza bo spozhéla in sínú rodíla, in se bo imenovalo njegóvo imé Emanuel (Bog s' nami). Jes. 7, 14.

q) Jésuf je bil okóli trideset lét star, ko je sazhél (uzhiti) in so menili, de je Jóshefov sin. Luk. 3, 23. — Marija je rêkla angelu: Kakó se bo to sgodílo, kér moshá ne sposnám? In angel je odgovóril in djal: Švéti Duh bo prifhel v' té, in mózh Narvíshiga te bo obsénzhila: sa téga vóljo bo Švéto, ktéro bo is têbe rojéno, Šin bôshji imenovano. Luk. 1, 34. 35.

r) Od kód to mèni, de pride k' mèni mati môjiga Gospóda? Luk. 1, 43.

s) Kar je v' nji spozhéto, je od f. Duhá Mat. 1, 20.

t) Luk. 2, 4—7.

u) Luk. 2, 9. — v) Mat. 2, 2—5.

w) Luk. 2, 26—38. x) Luk. 2, 14—16.

2. Kristuf je bil ósmi dan obrésan po sa-
póvedí postave, in Jésuf imenován y).

3. Módri is jutrove deshêle so ga molíli,
in mu slatá, kadíla in mire v' dar pernêfli z).

4. Heródeshovi grosovitosti se odtegníti je
v' Egipt ubêshal a).

5. Od tód je bil po Herodeshovi smèrti
v' Nazaret nasaj perpelján in v' tém méstu isrejèn.
Slasti posêbno, kar vémo od Jésufove mla-
dosti, je:

1. Ko je bil Jésuf dvanajst lét star, je pri-
shel v' Jerúsalem k' prasníku s' svôjimi stárfhi.

2. Je v' Jerusalemu ostál; zhes tri dni so
ga starfhi nashli v' tempeljnu sedéti med pí-
smóuki, jih poslušhati in isprashevati, takó de
so se vsi nad njegóvim umam in nad njegóvimi
odgóvori zhudíli.

3. Špét se je v' Nazaret vèrnil, in je óndi
ostál.

4. Je bil svôjim starsham pokóren.

5. Je ráfel v' starosti, modrósti in prijét-
nosti per Bógu in per ljudéh b).

Kar sofébniga od Jésufa vémo, préden je
sazhél uzhití, je to:

1. Janes kerstník je prizhal, de je Jésuf
jagnje bôshje, ktéro gréhe svetá odjemplje c).

2. Jésuf se je dál od Janesa kerstíti v' réki
Jordanu.

3. Švétí Duh je prishel nanj v' podóbí
golóba.

y) Luk. 2, 21.

z) Mat. 2, 11. — a) Mat. 2, 13. —

b) Luk. 2, 42 — 52. c) Jan. 1, 36.

4. Bog Ôzhe se je oglašil s' besédami: Ta je moj ljubi sin, ki imam dopadajenje nad njim *d*).

5. Jésuf je bil od Duhá v' pushavo pelján in ko se je shtirdefet dní in nozhí pôstil, je bil od hudizha skufhan, in po tém so mu angeli strégli *e*).

Jésuf je sazhél uzhati v' tridefetim létu svôje stárosti *f*).

Kar sosébniga od Jésufa vémo, ko je sazhél uzhati, je to:

1. Jésuf je po svôji domazhi deshéli hôdil od kraja od kraja *g*).

2. Ši je uzhéznov ali jogrov sbral, in smed njih isvôlil dvanajst apósteljnov *h*).

3. Je pridigval in osnanováł postavo mi-losti, je rasodéval resnize, ki nam jih gré vérovati, in je uzhil zhédnosti, ki nam jih gré v' djanjí dopolniti.

4. Je svaril nejevéro in pregréhe, je ras-déval pomóte Judov, pismoúkov in farisêjov.

5. Je poterdevál svoj uk s' besédami své-tiga pisma, s' zhudeshi in lastnimi isglédi.

6. Je prihódne rezhí prerokováł.

7. Je povfód dobróte skasováł *i*).

Velíko jih je vérovalo v' Jésufa. Velíki duhóvni pa, pismoúki in farisêji so ga sovra-shili savolj njegóviga uka, in so ga iskali umoríti.

d) Mat. 3, 13—17. *e*) Mat. 4, 1—11.

f) Luk. 3, 23. — *g*) Jan. 3, 22. —

h) Luk. 6, 13.

i) Apost. djan. 10, 38. — *k*) Môja dušha je shá-loštna do smèrti Mat. 26, 33.

§. 4. *Od zhetèrtiga zhléna vére.*

Zhetèrti zhlén vére se takó glafí:

Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn.

Jésuf je samógel kakor zhlòvek ne pa kakor Bog terpèti. Refnizhno je tèrpel na dufhi in na teléfu.

Na svôji dufhi je tèrpel veliko britkóft in sháloft *k*), in na svôjim teléfu veliko rév in tesháv, veliko tepènja in ran; gajshlan je bil in s' tèrnjam krónan *l*).

Tèrpel je veliko sanizhevanja, saframovanja, preklinovanja in drugih krivíz *m*).

Jésuf Kristuf je bil krishan na gòri kalvarii blis mésta Jerusalema, in je na krishu umèrl *n*).

§. 5. *Od pétiga zhléna vére.*

Péti zhlén vére se takó glafí:

Dòli je shèl pred pèkel, trétji dan od mèrtvih vstal.

Le dufha Jésufova je shla pred pèkel *o*).

Beséda *pèkel* poméni tiste skrite kraje, v' ktèrih so dufhe mèrtvih, ktére nebéshkiga svelizhanja niso dofégle.

Vèzh takih skritih krajov je, ki se jim pèkel pravi; takó se imenuje,

l) m) n) Glej: Mat. 26. in 27. pogl.

o) Od dufhe Jésufa Kristufa prizhúje Pfal. 15, 10. Môje dufhe ne bofh pustil v' pèklu. Apost. djan. 2, 31. Takó je previdil in govóril od vstajènja Kristusoviga, kér ni bil pufhen v' pèklu, in njegovo mesò ni vídilo trohливosti.

1. In szer navadno kràj, kjér so pogubljeni vézhno martrani p).

2. Kràj, kjér dushe zhasne shtrafenge terpé sa gréhe, sa ktére se niso v' shivljenji sadósti pokorile q); tému kraju se pravi vize.

3. Poslédnjizh kràj, v' ktérim so bile hranjene dushe bogabojézhih, ktéri so umèrli, in so óndi v' svelizhanfskim upanji svòjiga odre-shênja mirno in bres bolezhín zhakali, dokler ni bilo Jésusa k' njim; tému kraju se pravi predpekel r).

Jésuf je trétji dan, in to is lastne mozhí s) neumerjózh in zhasitliv, kakor premagavez smèrti in hudízha od mèrtvih vstal t).

Jésuf Kristuf je od mèrtvih vstal:

1. De je svéto písmo u), in svòje lastno prerokovanje spólnil v).

p) Umèrl je bogatín in je bil pokopán v' pèklu. Luk. 16, 22.

q) Zérkev móli per mafhi sa mèrtve: Gospod Jésu Kriste, kralj velizhastva, réfhi od shtrafenge pèkla dushe vsih svòjih mèrtvih vérnih.

r) Takó je prevídil in govóril od vstajénja Kristu-foviga, kér ni bil pushèn v' pèklu, in njegóvo mesó ni vidilo trohlivosti. Ap. dj. 2, 31.

s) Sa téga vóljo me Ózhe ljubi, kér jest svòje shivljenje dam, de ga spét vsamem. Nihzhè mi ga ne vsame, ampak jest ga sam od sèbe dam, in ga imam oblast dati, in ga imam oblast spét vséti. Jan. 10, 17. 18.

t) Hebr. 2, 14. — Ose. 13, 64. — Mat. 18, 6.

u) Mòje dushe ne bosh pustil v' pèklu, in tudi ne bosh perpustil, de bi tvoj svetník trohlivost vidil. Pfal. 15, 40.

v) Jésuf jim je rékel: Poderite ta tèmpelej, in

2. De je svétu neovershlivo skasal, de je njegov uk refnizhen, in de je réf od Bogá poslán bil w).

3. De je nashe upanje potèrdil, in nam prihódno vstajenje sagotóvil x).

§. 6. *Od shéftiga zhléna vére.*

Shésti zhlén vére se také glafi:

Gôri je shel v' nebésa, sedi na desnizi Bogá Ozhéta v figamogózhniga.

Jésuf je *shtirdefeti* dan po svôjim vstajênji y), vprizho svôjih uzhenzov z) na *óljski gôri* is lastne mozhí v' nebésa shel. *V' nebésih sedi na desnizi Bogá, svôjiga v figamogózhniga Ozhéta a).*

Jésuf sedi na desnizi bôshji je tóliko kakor: Jésuf je v' védnim poséstvu nar vishi oblasti in nar vishiga velizhastva zhes vse v' nebésih in na sêmlji b).

v' tréh dnéh ga bom postavil. On je pa govóril od têmpeljna svôjiga teléfa. Jan. 2, 19. 21.

w) Ako pa Kristuf ni vstal, je prasno nashe osnanovanje, prasna je tudi vasha véra. 1 Kor. 15, 14.

x) Sdaj pa je Kristuf od mèrtvih vstal, pervézn spijózhih; kér po zhlovéku je prifhla smèrt, po zhlovéku vstajenje od mèrtvih. 1 Kor. 15, 20. 21.

y) Luk. 24, 50. 51. — z) Apost. djan. 1, 9.

a) Ako ste tedej s' Kristufam vstali, ishíte, kar je v' nebésih, kjér Kristuf sedi na desnizi bôshji, Kol. 3, 1.

b) Glej Rim. kat. 6. zhlén apost. vére, §. 3. — Dana mi je vsa oblást v' nebésih in na sêmlji. Mat. 28, 18.

§. 7. *Od sêdmiga zhléna vére.*

Šédmi zhlén vére se takó glafi:

Od ondód bo prishel sódit shive in mèrtve.

Jésuf se bo perkásal *sódni dan* v' oblákih nebá, in bo prishel spét is nebés s' veliko mozhjó in velizhastvam c).

Prishel bo spét *sódni dan sódit vse ljudi, shive in mèrtve d).*

Jésuf bo sódil ljudi po tém, kar so dôbriga ali húdiga stóрили e); pravizhne bo plazhal s' vézhnim shivljénjam v' nebésih, gréshnike bo pa vézhno v' pèklu shtrafoval f).

§. 8. *Od ósmiga zhléna vére.*

Ósmi zhlén vére se takó glafi:

Vérujem v' svétiga Duhá.

Švétí Duh je tretja bôshja perfhóna g); òn je pravi Bog h).

c) Vidili bódo Šinú zhlovékoviga priti v' oblákih nebá s' veliko mozhjó in velizhastvam. Mat. 24, 30.

d) Sapovédal nam je ljudstvu osnanovati in prazhati, de je òn (Kristuf) postavljen od Bogá sodnik shivih in mèrtvih. Ap. djan. 10, 42.

e) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristusovim, de síedenj prejme po tém, kar je stóril v' svôjim telésu, ali dôbro ali hudo. 2. Kor. 5, 10.

f) Hudôbni pójdejo v' vézhno terpljenje, pravizhni pa vézhno shivljenje. Mat. 25, 46.

g) 1 Jan. 5, 7.

h) Mat. 3, 16. 17. — 1 Pet. 1, 2. — 2 Kor. 13, 13.

Posvezhúje naf:

1. Per svétim *kèrstu i*).

2. V' sakramentu f. *pokóre*.

3. Kólikorkrat *drúge sakramente* vrédno prejmemo.

Posvezhúje naf, kér v' naf vlije posvezhujózho gnado in naf storí otróke bôshje: ali pa posvezhujózho gnado v' naf pomnóshi (pogméra). Rasvitlí nash um; naf uzhi *k*) in giba po vólji bôshji ravnati *l*); dodelí nam svôje daróve *m*).

Daróvi svétiga Duhá so tí:

1. Dar *modrósti*. 2. Dar *úmnofti*. 3. Dar *svéta*. 4. Dar *mozhi*. 5. Dar *uzhenófti*. 6. Dar *pobóshnosti* (brumnosti). 7. Dar *strahú bôshjiga n*).

§. 9. *Od devétiga zhléna vére.*

Devéti zhlén vére se takó glafí:

Svéto katólfhko zérkev, gmajno svetnikov.

i) Ne is dél pravíze, ktére fmo stóрили, temúzh po svôjim usmiljenji naf je svelizhal v' kèrstu prerójenja in ponovljènja svétiga Duhá. Tit. 3, 3.

k) Trósfhtar f. Duh pa, ki ga bo Ózhe poslal v' môjim iménu, vaf bo vse uzhi. Jan 14, 26.

l) Bog je, ki déla v' vaf hotéti in storíti po svôji dôbri vólji. Filip. 2, 13.

m) Daróvi so sfer mnógi, pa je le en Duh; mnóge so tudi déla, pa je le en Gospód, ktéri déla vse v' vsih; — vse to pa déla en in ravno tisti Duh, ktéri deli vsákimu, kakor hózhe. 1. Kor. 12, 4. 6. 11.

n) Jesa. 44, 2. 3.

a. *Od zérkve.*

Svéta, katólfhka, keršhánfska zérkev je vidin sbòr vših pravovérnih kristijanov, pod vidnim poglavárjarn Rimskim pápesham, ktéri vérujejo ene náuke in prejémajo ene sakramente.

Zérkev ima tudi *nevídninga* poglavarja, in ta je *Jésuf Kristuf* o).

Le ena prava zérkev je, sunej njé ni upati svelizhanja. Prava zérkev se sponá po štírih snamnjih. Téso: 1. Je *edína* p); — 2. *svéta* q); — 3. *vesóljna ali katólfhka* r); — 4. *apostólska* s).

Prava zérkev se imenúje tudi *Rimfska*, kér je Rimfska zérkev glava vših drúgih zerkvá in fréda edínosti.

b. *Od gmajne svetnikov.*

Pravovérni kristijani imajo med seboj gmajno ali svéso, kákor údje teléfa t).

o) Mósh je glava shéne, kakor je Kristuf glava zérkve. Efesh. 5, 23.

p) En Gospód je, ena véra, en këršt. Ef. 4, 5.

q) De bi si napravil zhaštítlivo zérkev, ktéra nima ne mádesha ne gërbe, ali kàj drúgiga tákiga, temúzh de je svéta in bres mádesha. Efesh. 5, 27.

r) Pójdite po všim svétu in osnanújte evangéli všim štvarém. Mar. 16, 15.

s) Vsídani ste na fundament aposteljnov in prerókov, ktériga poglavítni vógalni kámen je Jésuf Kristuf. Efesh. 2, 20.

t) Refnízo déljajmo v' ljubésni, in rásmo v' všim v' Kristufu, ktéri je glava. V' njem je vse teló štaknjeno in zhlén v zhlén sklénjeno, de ud údu pomága, po opravílu vsáziga po svóji méri, in naredí, de zéló teló rafe in se uterdúje v' ljubés-

Gmajna ali svésa svetníkov obstojí v' tém, de vsi údje zérkve duhóvnih dobrót vdeléshvajo u).

Udje zérkve, ktéri so med sebój svésani in sdrúsheni, so:

1. *Vérni na sêmlji.*

2. *Svetniki v' nebésih.*

3. *Dúshe mèrtvih, ki so v' vizah.*

Vérni na sêmlji imajo svésa med sebój, kér fléherniga molítev v) in saflushênje dôbrih dél tudi drúgim pomága.

§. 10. *Od defétiga zhléna vére.*

Deféti zhlén vére se takó glafi:

Odpushênje gréhov.

Ta zhlén vére naf uzhi, de je Jésuf Kristuf svôji zérkvi oblást dál gréhe odpufhati w).

V' pravi zérkvi imajo shkófsje in máshniki oblást gréhe odpufhati.

ni. Efesh. 4, 15. 16. — Kákor imamo v' enim teléfu vézh údov, vsi ti údje pa nimajo eniga opravila, takó imo mi mnógi vsi eno teló v' Kristufu, in eden drúgiga údje. Rim. 12, 4. 5.

u) Deléshnik sim vsih, ktéri se têbe bojé in tvôje sapóvedí spolnújejo. Pfal. 118, 63.

v) Molíte eden sa drúgiga, de bóte svelízhani; sakáj molítev pravizhniga veliko premóre. Jak. 5, 16.

w) Prejmíte svétiga Duha; ktérim bóte gréhe odpústili, so jim odpushêni, in ktérim jih bóte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22. 23.

x) Kakor je Kristuf sam sêbe sanjo (sa zérkev) dal, de bi jo posvétíl, kér jo je ozhítil s' kôplo vóde v' besédi shívljénja. Efesh. 5, 25. 26.

Gréhi se odpúfhajo v' sakramentu svéti-
ga kërsta x) in v' sakramentu svéte pokóre y).

§. 11. *Od enajstiga zhléna vére.*

Enajsti zhlén vére se takó glafí:

Vstajènje mesá.

Ko právimo, de vérjemo *vstajènje mesá*,
vérjemo, de bo Bog sódni dan *mértve* k' shiv-
ljènju obúdil z), in de bódo ljndjé s' svôjim
mésam, to je, s' ravno tístimi teléfi, ki so jih
v' shivljènji iméli, vstáli a).

§. 12. *Od dvanajstiga zhléna vére.*

Dvanajsti zhlén vére se takó glafí:

Vézhno shivljènje.

S' besédami dvanajstiga zhléna vére spos-
namo in vérjemo *vézhno védno svelízhanje*,
ktéro bo shélje svetníkov in isvóljenih popól-
nama dopolnilo b).

y) Têbi bom dal kljuzhe nebéfhkiga kraljéstva; in
kar kóli bófh savésal na sèmlji, bo savésano túdi
v' nebéfh; in kar kóli bófh rasvésal na sèmlji,
bo rasvésano túdi v' nebéfh. Mat. 16, 19.

Resnizhno vam povém, kar kóli bóte sa-
vesáli na sèmlji, bo túdi savésano v' nebéfh; in
kar kóli bóte rasvesáli na sèmlji, bo rasvésano
túdi v' nebesih. Mat. 18, 18.

z) On, ki je Jésufa Kristufa od mértvih obúdil, bo
túdi vashe umeriózhe teléfa oshivil s' svôjim Du-
ham, ktéri v' vas prebiva. Rim. 8, 11.

a) Špét bom obdán s' svôjo kósho, in v' svôjim
mésu bom vidil svôjiga Boga. Job. 19, 11.

b) Vefelili se bóte v' neisrezhènim in zhasitlivim
veféljam, in bóte doségli svelízhanje svôjih dufh,
plazhílo svôje vére. 1. Petr. 1, 8. 9.

S' besédo *Amen* potèrdímo, de nad naúkam sapopádenim v' apóstólski véri ne dvómimo (ne zviblamo), temúzh de nam je vse réš, kar je v' nji sapopádeno.

II. P o g l a v j e.

Od upanja.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhansko upanje.

Keršhansko upati se pravi: *se tèrdno sanèsti, de nam bo Bog dal, kar nam je obljúbil.*

Upamo od Bogá doséžhi vézhno shivljènje, to je vézhno svelízhanje, in *perpomózhke ga doséžhi*. Upamo, kér je Bog *v sigamogózhen*, v' spolnovanji svójih obljúb *svéšt*, neskònzžno *dobrótiv* in *usmiljen*, ki tórej spolniti samóre in hózhe, kar je obljúbil c).

Keršhansko úpanje sofébno s' molítvijo skasújemo.

Nobèno okó ni vídilo, in nobèno uhó ni slíshalo, tudi v' nobèniga zhlovéka ferzé ni prifhlo kar je Bog njim perprávil, ktéri ga ljúbijo. 1 Kor. 2, 9.

c) Dershímo se nepremaklivo sposnanja nashiga upanja; sakaj *svéšt* je ón, ki je dal obljúbo. Heb. 10, 23.

II. R a s d é l i k.

Od molitve.

§. 1: *Od molitve splòh.*

Molitev je pevsdigovanje duhá k' Bógu.

Mólimo sa tó de Bogá nar višhiga Gospóda zhaštímò, de se mu sa prejéte dobróte sahválimo, in de ga prósimo sa to, kar v' prihódno potrebújemo. Mólimo tudi odpušhênje gréhov sadobiti, in v' splòshnih in posébnih, v' lastnih in blishnjiga potrebah od Bogá pomózhi sprofíti.

Dolshní smo molíti; sakaj molitev je smed nar imenitnih dolshnóšt nashe vére d).

Vse, sa kar nam je molíti, je sapopádeno v' ozhenafhu, to je v' Gospódovi molítvi e).

§. 2. *Od Gospódove molitve posébej.*

Kristuf nash Gospód naf je molíti uzhl. Uzhl naf je molíti s' ozhenafham, ki se mu tudi Gospódova molitev pravi.

Ozhe nash se takó móli: *Ózhe nash, ktéri si v' nebésh. Posvezhêno bódi tvôje imé. Prídi k' nam tvôje kraljéstvo. Sgòdi se tvôja vólja, kakor v' nebésh, takó na sêmlji. Dàj nam danf nash vsakdanji krùh. In odpušti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpušhamo svôjim dolshnikam. In nas ne vpêlji v' skušhnjavo. Temùzh réshhi naf od hudiga (od sléga) Amen.*

d) Neprenéhama molite. 1. Tefal, 5, 17. — 1. Tim. 2, 1. e) Mat. 6, 9. — 13.

Gospódova molitev ima v' sèbi predgóvor in sédem profhnjá.

a. *Od predgóvora.*

Predgóvor se takó glafí:

Ózhe nash, ktéri si v' nebésih.

S' témi besédami predgóvora klížhemo v' Bogá, ktéri je nash ózhe f).

Bogú právimo ózhe, kér je ljudi po svôji podóbi stvaril g), in po ozhétovo sanje skerbí h).

— Bogú právimo *nash ózhe*, kér naf je vse po svôjim Dúhu per svétim kërstu stóril svôje otrôke i), svôje erbe, in ravnoerbe Jésufa Kristufa k), in brate med sebój. — Právimo: *ktéri si v' nebésih*, kér Bog, desiravno je povfód *prizhujózh*, vènder posébnó v' nebésih prebiva l), kjér se svôjim isvóljenim od oblizhja do oblizhja kashe in vshivati daje.

) Ali nimamo vsi eniga ozhéta, ali naf ni en Bog stvaril? Malah. 2, 10.

g) Ali ni on tvoj ózhe, ki te je narédil, in stvaril? 5. Mojs. 32, 6.

h) Ne skerbite tedej rekózh: Kaj bomo jédli, ali kaj bomo pili, ali s' zhém se bomo oblazhíli? Po vsím tém nevérniki oprafhújejo; sej vafh nebésiki ózhe vé, de vsíga téga potrebújete. Mat. 6, 31. 32.

Vse skerbí njému isrozhíte, sej sa vaf skerbí. 1 Pet. 5, 7.

i) Prejéli ste Duhá posinovljénja, s' ktérim vsi klížhemo: aba! (ljubi ózhe!) Rim. 8, 15.

k) Ako smo pa otrôzi, smo tudi erbi, in szer erbi bôshji, ravnoerbi pa Jésufa Kristufa. Rim. 8, 17.

l) Uslíshí is svojiga prebivalstva, to je is nebés vse, ktéri bódo na tém méstu molíli, ter jim bódi mílostiv. 2 Kron. 6, 21.

b. *Od tréh pèrvih prôshenj Gospó-
dove molitve.*

Pèrva prôshnja se takó glafí: *Posvezhêno
bódi tvôje imé.*

Prósimo nar popréd, de naj bo bôshje imé
posvezhêno, kér smo dolshní vselej, in pred
vsimi rezhmí sa to profíti, kar bôshjo zhaft
tizhe m) in pôtlej she le sa to, kar je nam
ali blishnjimu potreba.

V' pèrvi prôshnji ozhena sha prófimo :

1. De naj bo Bog od vsih ljudí na sêmlji
sposnán; in njegóvo presvéto imé povfód snano
in zheshêno.

2. De naj se grêshniki k' Bógu spreobérnejo,
in se k' pokóri obudé.

3. De naj se njegóvemu iménu nikóli ne-
zháft ne déla, ne s' krivovérstvam in nejevéro,
ne s' bogokléstvam in nekerfhanskim shivljê-
njam.

*Druga prôshnja se takó glafí: Prídi k'
nam tvôje kraljéstvo.*

V' drugi prôshnji prófimo :

1. De naj Bog svôjo zérkev in kraljéstvo
svôje gnade rashirja in uterdúje, kraljéstvo
hudízha in gréha pa rasdéne.

2. De naj véro, úpanje in ljubésen v' nař
vlije, in té zhédnosti v' nař pomnóshi.

3. Poslédnjizh, de naj nam po tém shivljênji
nebésa dodelí.

m) Iřhíte nar popréj bôshjiga kraljéstva in njegóve
pravize, vse drugo vam bo pervèrsheno. Mat. 6, 33.

Trétja pr ôshnja se také glási: *Sgôdi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, také na sêmlji.*

V' trétji prôshnji prôfimo:

1. De naj nam Bog da gnado, njegóvo svéto vóljo v' vsih okólfhinah na sêmlji také na tanko in voljnó spolnovati, kakor jo angeli in svetníki v' nebésih spolnújejo.

2. De naj Bog vse od nas odvèrne, kar je spolnovánju njegóve svéte vólje na póti.

c. *Od shtirih poslédnjih prôshenj Gospódove molitve.*

Zhetèrta prôshnja se také glási: *Dàj nam danf nash vsakdanji krùh.*

V' zhetèrti prôshnji prôfimo:

1. De naj nam Bog vsiga da, zhefar nam je potreba, de ohránimo svôje teléno in dušno shivljènje.

2. De naj Bog lákoto in dragíno, pa tudi gréh; ktéri vezhkrat take fhtrafenge nanafha, dobrótlivo ód nas odvèrne.

Péta prôshnja se také glási:

Odpusti nam nafhe dolgé, kakor tudi mi odpúshamo svôjim dolshnikam.

Prôfimo v' *péti prôshnji*, de naj nam Bog nafhe gréhe odpustí ravno také, kakor mi is sèrza odpustimò tistim, ki so nas rasshalíli.

Shésta prôshnja se také glási:

In ne vpélji nas v' skushnjavo.

Prôfimo v' *shésti prôshnji*, de naj nam Bog ob zhafu skushnjave svôje pomózhi ne odtégne in ne perpušti, de bi pod skushnjavo omagali.

Škufhani smo sošébnó od svetá, od svôjiga mefá, to je od svôjiga húdiga nágnjenja in pošelênja, in od hudízha *n*). Tudi pobóshni in pravizhni so skufhani od Bogá, kadar Bog njih zhédnošt (brumnošt) skufha:

1. s' bolésnijo, 2. s' révshino in drúgimi nadlógami.

Sédma prôshnja se takó glási: *Temùzh réshí naf od húdiga.*

Prósimó v' sédmi prôshnji:

1. De naj naf Bog sošébnó réshí od húdiga na dúshi, kar je gréh, in naf obváruje pred vézhnimi in zhašnimi shtrafengami gréha.

2. De naj naf Bog réshí tudi od zhašnih slégov (nadhóg), zhe niso k' nashimu svelizhanju *o*).

n) Vše, kar je na svétu, je pošeljénje mefá, pošeljénje ozhí, in napùh shivljénja, kini od ozhéta, temùzh od svetá. 1 Jan. 2, 16. — Šléhern je skufhan od svôjiga lastniga pošeljénja vlézhen in vabljen. Jak. 1, 14. — Bodíte tréšni in zhujte, sakaj vašh sópernik hudízha, védno okróg hódi in ishe koga, de bi ga pošèrl. 1 Pet. 5, 8. — Oblezíte bôshje orôshje, de bote samôgli obštati pred skrivnim salesovánjam hudízhovim. Efesh. 6, 11.

o) Blagor móshu, ktéri skufhnjavo prestoji; sakaj po tém, ko bo skufhen bo prejél króno shivljénja, ki jo je Bog tistim obljúbil, ktéri ga ljubijo. Jak. 1, 12. — Kér si bil (Tobija) Bogú prijéten, je bilo tréba, de te je skufhnjava poškufila. Tob. 12, 14.

3. De naj nam Bog gnado dodelí, vse nadlôge in teshave, ki nam jih poshilja, poterpešljivo in stanovitno preterpéti p).

Amen hebrejska beséda poméni: sgôdi se! ali pa: sgodilo se bóde.

§. 3. *Od angeloviga zhefhênja.*

Katôlfhki kristjani perdévajo vézhi dél ozhe-nafhu *angelovo zhefhênje*. Angelovo zhefhênje je molitev, s' ktéro svéto Devizo Marijo, mater bôshjo, mémo vsih angelov in svetníkov poséбно zhaštímò in na pomozh klizhemo. Takó se móli. *Zhefhêna si Marija, gnade pôlna, Gospôd je s' tebôj. Shégnana si med shenami, in shégnan je sad tvôjiga telésa, Jésuf. Švéta Marija mati bôshja! prôsi sa nas gréshnike sdej in ob nashi smèrtni uri. Amen.*

Pravimo: *Švéta Marija mati bôshja*, kér je svéta Deviza Marija rodíla Jésufa Kristufa, ktéri je pravi Bóg.

Katôlfhka zérkev zhaští mater bôshjo poséбно, kadar *sjutrej*, *opôldne* in *svezhér* k' molitvi svóní. Per tém svonjénji se je foséбно vzhlovezhênja finú bôshjiga hvaléshno in pobôshno tréba spómniiti.

p) Lonzharska posôda, se v' pèzhi poskufi, pravizhni ljudje pa v' britkósti. Šir. 27, 6.

III. P o g l a v j e.

Od ljubésni.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhanska ljubésen.

Keršhansko ljubiti se pravi: Bogá nar vikšhi dobróto ljubíti savolj njêga sámiga, in blishnjiga ljubíti savolj Bogá, vse voljnó storiti savolj Bogá, kar je sapovédal q).

Ljubíti móramo Bogá tudi sa tó, *ker je próti nam nesfônzhno dobrólliv r).*

Ljubíti móramo Bogá *zhes vse*, is vsiga svôjiga serzá, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti, in is vse svôje mozhi.

Bogá *zhes vse ljubíti se pravi: Bogá bolj ljubíti, kakor vse stvarí, in ga boljzhišlati (obrájtati) kakor vse, kar nam samóre prijétno in dopadljivo bíti.*

S' besédo *blishnji* ménimo vsákiga zhlovéka, prijátla in sovráshnika s). Blishnjiga ljubíti se

q) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serza, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti in is vse svôje mozhi. To je nar vézhi in perva sapóved. Druga je pa téj enáka: Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sam sêbe. Mat. 22, 37—39.

r) Ljubímo Bogá, kër naš je popréd ljubil 4 Jan. 4, 19.

s) Bèri, kar Jésuf od ufmíljeniga Šamarjana per-povedúje. Luk. 10, 29—37.

pravi: blishnjimu dóbro hotéti, mu tó storíti, kar mu je prijétno in k' prídu; vse opuštíti, kar mu je neprijétno in shkodljivo t).

Kershanska ljubésen je takó potrebná, de zhlòvek, kéri se svòje pameti savé, bres ljubésni ne móre vézhniga shivljénja dofézhi u).

Ljubésen do Bogá in do blishnjiga pokáshemo, zhe spolnújemo desét bòshjih sapóved v).

II. R a s d é l i k.

Od desét bòshjih sapóved splòh.

Po poglavitnim sapopadku so desetére bòshje sapóvedi téle:

1. *Vérvaj v' eniga sámiga Bogá.*
2. *Ne imenúj po nemarnim bòshjiga iména.*
3. *Posvezhúj prasnik.*
4. *Sposhtúj ozhéta in mater, de bòsh dôlgo shivel, in de ti bo dobro na sémli.*
5. *Ne ubijaj.*
6. *Ne présheštvaj.*

t) Ljubésen je poterpeshlíva, je dobrótliva. Ljubésen ni nevošhliiva, ne ravna napzhno, se ne napihúje, ni zhafti lákomna, ne ishe svòjiga, se ne da rasdrashíti, ne misli húdiga, se ne veselí krivíze, veselí se pa resníze; vse preterpí, vse véruje, vse upa, vse prenése. 1 Kor. 13, 4 — 7.

u) Kdor ne ljubi, oftane v' smèrti. Kdor svòjiga brata sovráshi, je ubijávez. Véste pa, de noben ubijavez vézhniga shivljénja v' fèbi nima. 1 Jan. 3, 14. 15.

v) Kdor môje sapóvedi ima in jih spolnúje, tisti je, ki me ljubi. Jan. 14, 21.

7. *Ne kradi.*

8. *Ne prizhaj po krivim soper svôjiga blishnjiga.*

9. *Ne shêli svôjiga blishnjiga shêne.*

10. *Ne shêli svôjiga blishnjiga blagá.*

Bog je dal defét bôshjih sapóved Moisesu na gôri Sinaji sa israelfko ljudstvo, ko je bilo po is-hódu is Egipta v' pufhavi w).

Defét bôshjih sapóved *spolnovati je mogózhe*, kér Bog v'fákimu k' tému potrebnó gnado da x).

Pèrve tri bôshje sapóvedi imajo v' fêbi dolshnósti do Bogá, drugih *sédem ima pa v' fêbi dolshnósti do blishnjiga.*

Sapopádik defét bôshjih sapóved najdemo ob kratkim fkupej v' *dvéh sapóvedih ljubésni.*

Pèrva sapóved ljubésni je: *Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga sërza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôje mozhi y).*

Druga sapóved ljubésni je: *Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sámiga sêbe z).*

Kristuf rasloshí sapóved ljubésni do blishnjiga s' témi besédami: *Vse, kar kóli hó-*

w) Glej 2. Mojs. buk. 19. in 20. pogl. kjér se perpo-vedúje, kakó je Bog Israelzam postavo dal.

z) Švôjiga duhá bom v' val safádil, in stóril, de bóte shivéli po mójih sapóvedih, ohranili môje narédbe, ter jih spolnováli. Ezech. 36, 27. — Bog je, ki stóri v' naf hotéti in dopolniti po svôji dôbri vólji Fil. 2, 13. — Vse premórem v' tém, ki me poterúje. Fil. 4, 13.

y) Mat. 22, 37. 38. z) Mat. 22, 39. —

zhete, de bi vam stóрили ljudjé, tudi vi njim storíte. V' tém je postava in preróki a),

Pómni se móra, de je v' vsaki sapóvedi nékaj sapóvedaniga, in tudi nékaj prepóvedaniga.

III. R a s d é l i k.

Od desét bôshjih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih tréh sapóved, ki imajo v' sèbi dolshnósti do Bogá.*

V' pèrvi sapóvedi nam je *sapóvedano*: v' eniga Bogá *vérovati b)*, ga *molíti c)*, vanj *upati d)*, ga *ljubíti e)*. — V' pèrvi sapóvedi je *prepóvedano*: *nejevéra f)*, *malikovanje g)*

a) Mat. 7, 12.

b) Bres vére je nemogózhe Bogú dopasti; sakaj, kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je. Hebr. 11, 6.

c) Pisano je: Gospóda svôjiga Bogá môli, in njému fámimu flushi. Mat. 4, 10.

d) Ktéri se Gospóda bojé, saúpaio v' Gospóda; on je njih pomozhnik in varh. Pšal. 113, 11. Saúpajte vanj vsi sbôri národov; islite pred njim svôje serza; Gospód je nash pomozhnik vékomaj. Pšal, 61, 9.

e) Poslúshaj Israel! Gospód nash Bog je edíni Gospód. Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsíga svôjiga serza, is vse svôje dushe, in is vse svôje mozhí. 5 Mojs. 6, 4. 5.

f) Kdor ne véruje, bo pogubljen. Mar. 16, 16.

g) Resnízo bôshjo so (nevérniki) v' lash spreobernili, in so rajshi stvar mólili in zhaštali, kakor sívárnika, ktéri je zheshen vékomaj Amen. Rim. 1, 25. — Ne obérnite se k' malikam, in ne dé-

krivovérstvo h) védeshevanje, prasna véra, vrashe (zopernija i); je prepovédano sovrashtiti Boga k), obúpati (szagati), ne saúpati l) ali pa predérsno saúpati v' bôshjo milost m).

Ni sóper pèrvo sapóved, ampak dôbro in korístno (nuzno) je, *zhe angele in svetnike zhashtimò in jih na pómozh klizhemo n).*

lajte si vlítih bogóv. 3 Mojs. 19, 4. — Ne bodíte malikovávzi, kakor nektéri smed njih. 1 Kor. 10, 7.

h) Krivovérza, po tém ko si ga enkrat ali dvakrat opomínjal, se ogíbaj. Tit. 3, 10.

i) Ne obrázhajte se k' vrásharjam (zópernikam) in ne pofvetújte se v' nobèni rézhi per védesnih, de se nad njimi ne ofkrúnite. Jest sim Gospód vašh Bog. 3 Mojs. 19, 31 — Ako se zhlôvek oberne k' vrásharjam (zópernikam) in védesham, in se nad njimi ofkrúni, bóm svôje ferdito oblizhje vanj obèrnil in ga pokonzhál smed njegóviga ljudstva. 3 Mojs. 20, 6.

k) Vsdigni se Bog! Njegóvi sovráshniki naj bódo raskropljèni; in oní, ki ga zhèrtijo, naj pobégnejo spred njegóviga oblizhja. Pfal. 72, 2.

l) Ne sgubite svôjiga saúpanja, ktériga zhaka véliko plazhilo. Hebr. 10, 35.

m) Ali sanizhújèsh bogastvo njegóve dobrótlivosti, njegóve poterpeshlivosti in persaneshlivosti? Ali ne vésh, de te bôshja dobrótlivost k' pokóri vabi? Rim. 2, 4.

n) Ako smed tavshent in tavshent angelov le eden sanj govóri, in osnáni pred Bógam pravizhnoft téga zhlovéka, se ga bo usmilil in rékel. Otni ga, de ne pade v' pogubljenje; sakaj nafhel sim na njem, savolj zhéfar mu hózhem milostiv biti. Joh. 33, 23. 24.

Tuditvôje prijatle o Bog! nesméno zhashtim, njih gospostvo je silno mogózhno postalo. Pfal.

Katolíhki kristjani klizhejo angele na pó-mozh, kér fo ljudem sa varhe odlózheni, kér ljudi ljubijo, sa njih svelizhanje skerbé in sanje prófijo, in mu tudi molitev ljudi darújejo o).

Katolíhki kristjani *tudi svetníke na pómozh klizhejo*, ne kakor de bi is lastne mozhi mógli pomagati, temúzh satórej, kér fo prijatli bôshji, in tudi sa ljudi per Bógu prófijo p).

138, 17. — Hvalíte Gospóda v' njegovih svetníkih; hvalíte ga v' mózhi njegóve mogózhnosti. Pfal. 450, 1.

V' Trídent. sbôru, v' 25. séji se bére: Svéte trupla svétih márternikov, in drugih svetníkov, ki per Kristufu shivé, ktére fo bile shívi udje Kristufovi, in tèmpej svétiga Duhá, in bodo tudi od njéga k' vézhnimu shivljénju obudèni in povelizhani, naj véрни zhafté, tudi satórej, kér po njih ljudjé veliko dobrót prejmejo od Bogá.

- o) Švôjim angelam je savolj têbe ukasal, de naj te varvajo na vsih tvôjih pótih. Na rokah te bodo nosili, de ne sadéneš ob kamen s' svôjo nogó. Pfal. 90, 11. 12. — Glejte, de ne sanizhújete kogá tih malih, kér povém vam, de njih angeli v' nebésih védno glédajo oblizhje mójiga ozhéta, ktéri je v' nebésih. Mat. 18, 10. — Ko si s' sol-sami mólil, merlízhe pokopová, in satórej od vezhérje vštajal, in merlízhe po dnévu v' svôji hifhi skrival, in jih po nôzhi pokopová, fim jest tvôjo molitev pred Gospóda nôsil. Tob. 12, 12. — In drugi angel je prishel, in stal pred altarjam, in sláto kadílnizo je imel, in veliko kadíla se mu je dalo, de je darová molitev vsih svetníkov na slatim altarji, ki je bil pred trónam bôshjim, in díim kadíla, molitev svetníkov, je shel is rók angela na kvíshko pred Bogá. Škriv. rasod. 8,2—4.
- p) To je Jeremija prérók bôshji, ktéri ljubi brate in israelfko ljudstvo. To je mósh, ktéri veliko

De katólfhka zérkev *podóbe ima* in jih *zhaftí*, ni sóper pèrvo bôshjo sapóved; ta nam-rezh le prepovedúje podóbe délati, de bi jih molíli *q*).

Katólfhki kristjani zhafté podóbe, kér nam kaj zhaftitliviga, postavim : bôshjo perfbóno, ali mater bôshjo, ali angela, ali svetnika pred ozhí stávijo. Zhesfhênje ni naménjeno podóbi, ampak tému, kogar podóba poméni.

V' drugi sapóvedi je prepovédano bôshji-mu iménu nezhaft délati. Bôshjimu iménu se nezhaft déla :

1. S' vsakim gréham *r*).
2. Poséбно s' bogokléstvam *s*); kadar se ód Bogá, ód prave vére in od svetníkov sanizh-lívo govori.
3. Kadar kdo bres potrebe, ali pa zeló po krivim perféshe *t*).

móli sa ljudstvo in sa vse svéto mésto. 2 Mak. 15, 14. Glej Trid. sb. sej. 25. kakor sgórej.

q) Ne délajte si malikov, intudi né srésanih podób; de bi jih molíli. 3 Mojs. 26, 1.

r) Hválísh se s' postavo, in Bogú nezhaft délasth s' prelomljénjam postave. Rim. 2, 23.

s) Kdor preklínja imé Gospódovo, naj umèrje. Vsa óbzhina naj ga kamnjá, bódi si roják ali ptújiz. Kdor kóli imé Gospódovo preklínja, bódi umorjen. 3 Mojs. 24, 16.

t) Jest pak vam rézhem zeló ne perfégati; ne per nébu, kér je bôshji tron; ne per sémliji, kér je podnóshje njegóvih nóg; ne per Jerusalemu, kér je mésto vélikiga kralja. Mat. 5, 34.

Ne perfégaj po krivim per môjim iménu, in ne délaj nezhafti iménu svôjiga Bogá. 3 Mojs. 19, 12.

4. Kadar se Bogú storjèna obljúba prelómi *u*).

5. Kadar se bôshje imé bres potrebe in bres zhaští isrekúje *v*).

6. Kadar kdo bôshjo besédo ali kasí ali pa nápak obrázha *w*).

V' drugi sapóvedi je *sapovédano* bôshje imé posvezheváti, in zhaštítlivo isrékovati.

Posvezhújemo bôshje imé:

1. Zhe Bogá naravnoft pred všim svétam sposnamo *x*).

Pred všim drugim pa, môji bratje, ne perfégajte ne per nébu, ne per sêmlji, ne per kaki drugi rézhi; temúzh vashe govorjènje bódi: Je je, ni ni; de pod sôdbo ne padete. Jak. 5, 12.

u) Ako si obljúbo stóril Gospódu svôjimu Bógu, je ne odláfhaj dopolniti; sakaj Gospód tvoj Bog jo bo térjal od têbe; in zhe odláfhah s' njó, ti bo v' gréh perfhitéo. Ako nózhesh obljúbiti, si bres gréha. Kar je pa obljúbljeno, spolnúj in stóri, kakor si obljúbil Gospódu svôjimu Bógu, in kakor si proftovóljno s' svôjimi ustmi govóril. 5 Mojs. 23, 21 — 23.

v) Ne isrekúj po nemarnim iména Gospóda svôjiga Bogá; sakaj per Gospódu ne bo nedólshen, kdor imé Gospóda svôjiga Bogá po nemárnim isrekúje. 2 Mojs. 20, 7.

w) Mi nísmo, kakor je njih veliko, de bi bôshjo besédo kasíli. 1 Kor. 2, 17.

x) Hvalil te bom, moj Bog in kralj, in tvôje imé védno in vékomaj zhaštíl. Hvalil te bóm vse dní, in tvôje imé védno in vékomaj povsdigováł. Pfal. 144, 1. 2.

Kdor me bo pred ljudmi sposnàł, ga bóm tudi ješt sposnàł pred svôjim ozhétam. Mat. 10, 32.

2. Zhe Bogá v' dušhnih in teléfnih potrebah na pómozh klizhemo γ).

3. Zhe per pravizhni perfégi Bogá na prizho poklizhemo, de se nam v' kaki rézhi verjáme z).

4. Zhe Bogú storjène obljúbe svestò spólnimo a).

5. Zhe bésédo bôshjo pridno in s' pobóshnostjo poslúshamo b).

6. Zhe vse, kar pozhnêmo, k' zhefhênju in zhasi bôshjiga iména storimò, ali Bogú darujemo c).

γ) Poklízhi me na pómozh ob zhasu nadlóge, in te bóm otél in me bofh hvalil. Pf. 44, 15.

To je upanje, ki ga imamo v' njega, de naf uflifhi v' vsm, kar ga po njegoví vólji prófimo. 1 Jan. 5, 14.

z) Bój se Gospóda svôjiga Bogá, in njêmu fámimu flushi, in per njegovim iménu perfégaj. 5 Mojs. 6, 13.

a) Obljubíte in spolnújte obljúbe Gospódu svôjimu Bógu vi vfi, ki ste okróg njega in mu nósite daríla, njêmu strafhnimu, ktéri odjemlje napuh-njeniga duhá knésam, in je strafhán kraljam na sémliji. Pfal. 75, 12. 13.

b) Bôshja beséda naj obilno med vami prebiva; uzhíte in opominjevajte se med sebój s' vso modróstjo, s' psalmi, s' hvalnimi in duhóvnimi pésmi, in pójte Bogú s' veseljam v' svôjih serzih. Kolof. 3, 16. — Blagor jim, ktéri bôshjo besédo poslúshajo in jo ohránijo. Luk. 11, 28.

c) Sahvalíte se Bógu in Ozhétu vselej savfe v' iménu nafhiga Gospóda Jésufa Kristufa. Efesh. 5, 20. — Ali jéjte ali pite, ali kaj drugiga délajte, vse storíte k' bôshji zhasi. 1 Kor. 10, 31.

V' tretji sapovedi je sapovedano v' nedeljo, ktéra je shé od apostelskih zhasov k' spominu Kristufoviga vstajénja v' nash prasník odlózhena, od déla prenéhati in pozhivati, in pobóshne déla opravljati d).

V' tretji sapovedi je prepovedano :

1. Vse hlapzhovsko délo bres potrebe in bres praviga pervoljénja e).

2. Vse druge opravila, ktére tému dnévu ali nezhaft déljajo ali pa njegóvo posvezhevanje odvrázhajo.

§. 2. *Od sédem poslédnjih sapóved, ktére imajo v' sébi dolshnósti do blishnjiga.*

V' zheterti sapóvedu je posébnó sapovedano, de naj otrózi svóje starshé ljúbijo, sposhtújejo f) in jim stréshejo g); de naj jim bódo

d) Spómni le, de bosh sabóto posvezheval. 2 Mojs. 20, 8.

e) Shésti dni déljaj in vse svóje déla opravi. Sédmi dan je pa sabóta (pozhitek) Gospóda tvójjiga Bogá; ne déljaj nobéniga déla, ne tí, ne tvoj sin, ne tvója hzhí, ne tvoj hlapez ne tvója dékla, ne shivína ne ptújiz, ki je med vratmi tvójjiga mésta. 2 Mojs, 20, 9. 10.

f) Spofhtúj svójjiga ozhéta in svójo mater; to je perva sapóved, ktéri je bila obljúba perstávljena. Efesh. 6, 2. — Spofhtúj svójjiga ózhéta in ne posábi bolezhín svóje matere. Sir. 7, 29.

g) Kdor se Gospóda bojí, spofhtúje svóje starshé, in stréshe njim, od ktérik je bil rôjen, kakor svójjimu Gospódu. Spofhtúj svójjiga ozhéta s' djanjam, s' besédo, in s' vso poterpeshlívostjo. Preg. 3, 8. 9.

v' vřim , kar ni sóper bôshjo sapóved, *pokórni h)*, jim v' duřnih in teléřnih potrebah, *pomá-gajo i)* in sanje *mólijo k)*.

V' zhetèrti sapóvedi je prepovédano otrôkam *nepokórnim* biti řvôjim řtarřham l) , jih *řovrašiti m)* , *řanizhevati n)* *řařramo-vati o)* *řmerjati* ali *řreklinjati p)* , jih v'

h) Otrôzi ! bódite řtarřham v' vřim pokórni ; sakaj to je Bogú dopadljivo. Kol. 3, 20. Otrôzi ! bódite pokórni řvôjim řtarřham v' Gospódu ; sakaj to se řpodóbi. Efesh. 6, 4. — Bogú řmo dolřni bolj pokórni biti, kakor ljudém. Ap. djan. 5, 29.

i) Zhe ima pa vdóva otrôke ali řvôjih otrók otrôke, naj se uzhí popréd v' řvôji lařtni hiřhi gořpodí-njiti, in řvôjim řtarřham dóbro s' dóbrim povra-zhevati ; sakaj to je Bogú prijétno. 1 Tim. 5, 4. — Moj řin ! podpéraj řvôjiga ozhéta v' njegóvi řtárořti in ga ne řháli v' njegóvim řhivljénji. Zhe tudi njégov um ořlabí, iméj poterplénje s' njim, in ga ne řanizhúj v' řvôji môzhi ; sakaj dobróta, ki jo řkařheř řvôjimu ozhétu, ne bo posábljena. řirah. 3, 14. 15.

k) Sdaj te pa lepó próřim , de naj se pred vřimi rezhni oprávljajo prôřhnje, molitve, prořivne in řahvalne molitve sa vse ljudi. 1 Tim. 2, 1. 2.

l) Ljudjé bódo, ktéri bódo pólni lařtne ljubéřni, lá-komni, řhvaleshélni, řtarřham nepokórni, nehva-léřni in řhudóbní. Takih ře ogíbij. 2 Tim. 3, 25.

m) Glej, kar ře je řgodílo s' Abřolomam, v' 2 buk. kralj. v. 15. do 18. pogl.

n) Pořlúřhaj řvôjiga ozhéta, ki te je rodíl, in ne řanizhúj řvôje mátere, ko ře je pořarala. řirah. 23, 22.

o) Kdor řvôjiga ozhéta řařramúje, in mater, řvôjo porodnízo řanizhúje, naj mu krókarji per potó-kih okó iřkljújejo in mladi ôřli naj ga řnedó. řrip. 30, 17.

p) Kdor řvôjiga ozhéta ali řvôjo mater řreklinja ,

potrébah *sapustiti*, ali pa jim *shkódovati* q).

Otrôkam, ktéri to sapóved spolnújejo, je *dolgo shivljênje*, in *srézha obljúbljena* r).

Otrókam, ktéri té sapóvedi ne spolnújejo, se je báti práv hudih zhasnih in vézhnih shtrafeng s).

Zhetërta sapóved ne sadéne le otrók in pa starshov, ampak tudi *podlôshne* in vse *njih duhóvske* in *deshélske gospóvske*, ravno takó vse *uzhenike*, in tudi tilte, ki so savoij svôje *stárosti* in *veljave zhaští vrédni*.

Podlôshni so dolshni próti svôjim vikshim in gospóskam, bódo naj dôbri ali hudi, se takó sadershati, kakor otrôzi próti svôjim starsham.

Vézhi dél vse, kar je otrókam do njih starshov sapovédano in prepovédano, je tudi

bódi umorjên, njegová kri naj pride zhes-nj; svôjiga ozhéta ali svôjo mater je klél. 3 Mojs. 20, 9.
q) Kdor svôjiga ozhéta ali svôjo mater bije, bódi umorjen. 2 Mojs. 21, 15.

Kdor svôjimu ozhétu ali svôji materi kàj vsame, in pravi, de tó ni gréh, je ubijavzov tovarsh. Sir. 28, 24.

r) Šposhtúj svôjiga ozhéta in svôjo mater, kakor ti je sapovédal Gospód tvoj Bog, de boš dolgo shivel, in de ti bóde dôbro v' deshéli, ki ti jo bo dal Gospód tvoj Bog. 5 Mojs. 5, 16.

s) Preklét bódi, kdor svôjiga ozhéta in svôje matere ne šposhtúje; in vse ljudstvo naj rézhe: Amen. 5 Mojs. 27, 16.

podlôšnim do njih vikšhij sapovédano in prepovédano t).

V' péti sapovedi je prepovédano umoriti ali pa pošhkodovati koga drúgiga ali pa sámiga sêbe u).

t) Ubógajte svôje vikšhi in jim bodite pokórni; zhújejo namrežh, in oní so, ki bódo odgóvor dajali sa vashe dushe, de s' vesêljam to storé in nesdi-hováje: sakaj to bi ne bilo k' vas himu pridú. Hebr. 13, 17. — Mashtnikam, ktéri svôjo flushbo sveštó opravljajo, gré dvójna zhasht; solébnó pa tistim, ktéri se trúdíjo s' besédo in náukam. 1 Tim. 5, 17.

Vsak zhlôvek bódi vikšhi oblásti podlôshen; sakaj le od Bogá je vsaka oblást, in vsi ktéri imajo oblást, so od Bogá postávljeni. Rim. 13, 1. — Tórej bodite vsim zhlovéshkim stvarém savolj Bogá pokórni; bódi si kralju, njemu nar vikshimu, bódi si oblástnikam od njega poslánim v' mashevanje hudodélnikov, in v' hvalo pravizhnih. 1 Petr. 2, 13. 14. — Hlapze opominjaj, de naj bódo svôjim gospodarjam pokórni, in v' vsih rezhéh dopadlivi; de naj jim ne govore sóper, in de naj v' nobêni rézhi nesvésti ne bódo; temúzh de naj se v' vsih rezhéh svésti fkasújejo, de bódo náuku Bogá nashiga svelizharja v' vsih rezhéh zhasht délali. Tit. 2, 9. 10.

Hlapzi! bodite pokórni svôjim gospodarjam, v' vsim strahu, ne le dôbrim in krôtkim, ampak tudi zhmernim. 1 Pet. 2, 18.

u) Masheval bóm vas ho krí nad vsimi shivalmi, ktére so jo prelile. Shiviljênje zhlovékovo bom térjal is rôke moshá in njegóviga brata, ktéri ga bo umóril. 1 Mojs. 9, 5. — Kdor zhlovéshko kri prelíje, bo tudi njegóva krí prelíta; sakaj zhlôvek je po bôshji podóbi stvarjen. 1 Mojs. 9, 6.

V' péti sapóvedi je tudi prepovédano: *jésa v)*, *sovrashtvo w)*, *pohújshanje x)* in vse *rasshaljênje blishnjiga y)*.

V' péti sapóvedi je sapovédano:

1. Mir in edinost iméti s' fléhernim, tudi s' tistimi, ki so nas rasshalíli z).

2. Sléhernimu dôbre sgléde dajati a).

3. Blishnjimu dushne in telésne dobróte fkasovati b).

V' shésti sapóvedi so prepovédane vse *nezhiste déla*, *nezhisto obnáshanje*, in *ne-*

v) Jest pak vam povém, de vsak, ktéri se jesí nad svôjim bratom, je sôdbe kriv, kdor pa svôjimu bratu rézhe raka, je sbôra kriv, kdor mu pa rézhe nôrez, je peklénfkiga ôgnja kriv Mat. 5, 22.

w) Kdor svôjiga brata sovrashti, je ubijavez, in snano vam je, de noben ubijavez nima vézhniga shivljênja v' fêbi. 1 Jan. 3, 15.

x) Kdor pohújsha ktériga tih malih, ki v' mé vérujejo, bi mu bilo bôljshi, de bi se mu bil mlínski kamen obéfil na vrat, in de bi se potópil v' globozhíno morjá. Gorjé svétu savolj pohujshanja! Pohujshanje szer móra priti, alí vender gorjé zhlovéku, po ktérim pohujshanje pride. Mat. 18, 6. 7.

y) Kakor hózhete, de vam ljudjé storé, ravno takó tudi vi njim storíte. Luk. 6, 31.

z) Ako je mogózhe, kólikor vas sadéne, iméjte mir s' vsimi ljudmi. Rim. 12, 18, in tudi tri potléjfhine verfte.

a) Naj svéti vasha luzh pred ljudmi, de vídijo vafhe dôbre déla, in zhasfé vashiga ozhéta, ktéri je v' nebéfh. Mat. 5, 16.

b) Vi pa, ljubi bratje, ne néhajte dôbriga délati. 2 Tefal. 3, 13.

zhiste beséde c), radovoljno dopadajênje in pervoljênje per nezhistih mislih in shêljâh d), tudi vse, kar v' nezhistost sapeljûje.

V' nezhistost napeljûje: Nizhémerna in nesframoshliva nôsha, lenôba e), nesmérnost v' jédi in pijazhi f), preprijasno pezhânje s' pershónami drugiga spôla, radoglédnost ozhi g), in branje nezhistih bukev.

c) Déla mefá pa so snane, in so té: kurbanje, nezhistost, nesframnost, pohótnost ———, od ktérih vam napovém, kakor sim vam shé napovedoval, de, ktéri take rezhí délajo, ne bódo bôshjiga kraljéstva doségli. Gal. 5, 19—21.

Várovajte se kurbanja. Vsi gréhi, ki jih zhlôvek storí, so sunej shivôta, kdor se pa kurbá, se pregresshí nad lastnim shivôtam. 1 Ker. 6, 18. Kurbanje pa in vsa nezhistost naj se s'he zeló ne imenúje med vami, tudi ne nesframne beséde ali pa gérdo govorjênje. Efesh. 5, 3, 4.

d) Šlîshali ste, de je bilo starim rezhéno: ne préshehtvaj; jest vam pa povém: Kdor shéno s' poshelivostjo pogléda, je shé s' njó v' svôjim férzu préshehtoval. Mat. 5, 27, 28. Ne ogledúj devize, de te njéna lepôta ne pohújsha; sakaj savolj lepôte shénskih je shé veliko ljudí v' pogubljenje prîshlo, s' tém se namrezh huda poshelivost ógnju enako sashíga. Širah. 9, 5, 9.

e) Glej to je bila pregréha Šodome tvôje sêstre: napuh, poshréshnost, in njéna in njénih hzherí lenôba. Ezech. 16, 49.

f) Ko sim jih bil nasitil, so sazhéli préshehtovati, in nezhistost ugánjati v' hîshi kurbanja. Jerem. 5, 7. — Ne upijánite se s' vínam, v' ktérim je nezhistost, temúzh napolnite se s' svétim Duham. Ef. 5, 18.

g) Savéso sim storil s' svôjimi ozhmí, de ne bom na nobéno devízo mislil. Job. 31, 1. Obèrni svôje

V' shésti sapóvedí je sapovédano, *se na dushi in na teléfu zhisto sadershali*, in sizer tudi *v' mislih, besédah in v' obnashanji h)*; tudi je sapovédano *se vsih pregréshnih perlóshnost várovati i)*.

V' sédmi sapóvedí je prepovédano: *Tatvina k)*, *goljfiya per méri in vagi l)*, *perdershanje plujiga blagá m)* in *sasflúsheniga plazhila n)*, *odertija per posojevanji*, in vse

ozhí od polishpane shénfke, in ne pogledúj radovédno v' lépo postavo ptujke. Sirah. 9, 8.

h) To je vólja bôshja: vashe posvezhénje, de se sdershitè kurbanja in de vé fléhern med vami svôje teló v' svetósti in zhashti ohraniti, ne pa v' nespodóbní poshelivosti, kakor nevérniki, ktéri Boga ne posnajo. 1 Tef. 5, 3—5.

Ker imamo tedej té obljube, preljubi, se ozhístimo od vsiga omádeshanja na dushi in na teléfu, in dokonzhájmo posvezhevánje v' strahu bôshjim. 2 Kor. 7, 4.

i) Ne isdáj se neframnim shénfkim, de ne sapravish sam fébe s' premoshénjam vred. Sirah. 11, 6,

k) Ne kradi. Mat. 19, 18.

l) Iméjte pravizhne vage, pravizhne mérnike in pravizhne bokale. 3 Mojs. 19, 36.

m) Zhlôvek, ktéri se v' tém pregréshí, de utají, kar je bilo njegoví svestôbi isrozhéno, ali komu kaj po filí vsame, ali mu sizer filó in krivízo déla; ali de kaj sgubljeniga najde, in utají, in vérh téga she po krivim perféshe; ali zhe se sizer kaj pregréshí v' takih rezhéh, v' kterih se ljudjé pregréshújejo: naj krivíze preprizhan vse popólnama poverne. 3 Mojs. 6, 2—5.

n) Gorjé mu, ktéri svôjo hisho s' krivízo, in svoj hram s' goljfiyo sida; ktéri svôjiga blishnjiga po nedólshnim satéra, in mu ne da sasflúsheniga plazhila. Jerem. 22, 13.

poshkódovanie blishnjiga na njegovim pre-moshênji in v njegovih pravizah p).

V' sédmi sapóvedí je sapovédano, vsakimu svôje pustiti, dati in oprávití q), ukradeno poverniti r) in storjêno shkódo poprávití s).

o) Ako posódiš dnarjov kakimu ubógimu smed môjiga ljudstva, ktéri per tēbi prebiva, ne déljaj s' njim, kakor tērjavez, in ne satéraj ga s'zhimshi. 2 Mojs. 22, 25.

p) Ne déljaj krivíze svôjimu blishnjimu in ga ne satéraj s' filo. Ne perdershúj do jutra plazhila najémniku, 3 Mojs. 19, 12.

Ne déljajte krivíze ne per sôdbi, ne per vatlu ne per vagi, ne per méri. 3 Mojs. 19, 12. 35.

q) Dájte vsakimu, kar ste mu dolshní: dávek kó-mur gré davek. zól komur gré zól. Rim. 13, 7.

Dájte zesarju, kar je zesarjoviga in Bogú, kar je bôshjiga. Mat. 22, 21.

r) Zhe pa rézhem hudôbnimu: Gotóvo bošh umèrl, on pa pokóro stori sa svôje gréhe, in stori, kar je práv in dôbro, in ravno ta hudôbnesh poverne saftavo, ki jo je bil rópal, in shiví po sapóvedih shivljénja, in krivíze vézh ne déla, òn bo gotóvo shivel in ne bo umèrl. Ezech. 33, 14. 15.

s) Ako kdo poshkódova njivo ali vinógrad, in pustí svôji shivini, de se pafe na ptujim, ta naj po zenitvi shkóde poverne od nar bólshiga, kar ima na svôji njivi ali v' svojem vinógradu. 2 Mojs. 22, 5.

V' ósmi sapóvedí je prepovédano : krivo prizhevanje t), kriva tóshba u), vse lashí, tudi lashí is shale (norzhíje) in v' síli v), obrékovanje w), opravljanje x), krivo natólzovanje y), predérsna sòdba z), podpihovanje a).

- t) Kriva prizha ne bo bres shtrafenge, in kdor lashí govóri, ne bo odshel. — Kdor lashe, bo pogínil. Pripov. 19, 5. 9.
- u) Krivízna prizha se posmehúje sòdbi, in uftá hudóbnih poshírajo krivízo. Pripov. 19, 28.
- v) Ne legájte. 3 Mojs. 21, 11. — Poloshite od fêbe lash, in fléhern naj govóri refnízo s' svôjim blishnjim; sej lmo udje med sebóji. Efesh. 4, 25.
- w) Ne obrekovájte eden drúgiga bratje! Kdor nam-rezh od svôjiga brata hudo govóri, ali ga sòdi, govóri hudo od postave in sòdi postavu. Zhe pa postavu sòdish, nifi njéni spolnovávez, ampak njéni fodnik. Jak. 4, 11.
- x) Déni prèzh hudóbné uftá, in opravljívi shnabli naj bódo dèlezh od tébe. Šir. 6, 24.
- y) Nihzhè naj v' svôjim sèrzu ne misli kàj húdiga sóper svôjiga blishnjiga. Zahar. 8, 17.
- z) Kdo si ti, ki sòdish ptújiga hlapza? Svôjimu Gospódu stoji ali pade. Štál pa bo; sakaj Bog je sadósti mogózhen ga po kónzu dershati. Rim. 14, 4.
- a) Preklét je podpihovavez in jesízhnik na dvé plati: sakaj med mnógimi, ki imajo mir med sebóji, bo sdrashbo napravil. Širah. 33, 15.

V' ósmi sapóvedí je sapovédano: Refniza, b) odkrito férzhnost v' nashim govorjènji in djanji c), pogánjanje sa dòbro imé blishnjiga d), prekliz obrekovanja in opravljjanja.

Dvé poslédnji sapóvedí prepovedújete vse posheljènje téga, kar je drugih ljudi.

V' dvéh poslédnjih sapovedih je sapovédano: Zhístoft serzá e), krotènje hudiga posheljènja f), poséбно nobènih sheljá ne iméti do téga, kar ni nashe g).

b) Sléhern naj govóri refnízo s' svòjim blishnjim. Efesh. 4, 25.

c) To mólim, de naj vafha ljubésen védno bolj in bolj ráste v' nauku in v' všim s'posnanji, sató de prevdáríte, kaj de je nar bóljs'hi, de bi shivéli pripravíto in bres spotike do dnéva Kristufoviga. Filip. 1, 9. 10. Nobèniga gréha ni storil, in v' njegóvih ustih ni bilo nizh krivizhniga nájdéniga. 1 Pet. 2, 22.

d) Govôri besédo sa mutza in sa potrebe popótniga ptujza. Govôrí in fódí, kar je prav, in déljaj pravízo réveshu in ubógimu. Pripov. 31, 8. 9.

e) Blagor jim, ktéri so zhístiga serzá; kér Bogá bódo glédali. Mat. 5, 8.

f) Tórej ne puštíte gréhu v' svòjim umerjózhim telésu takó gos'podovati, de bi mu bili v' njegóvih shéljah pokórní. Rim. 6, 12. — Ktéri so pa Kristufovi, so svóje mesó s' pregréhami in hudim posheljènjam vred krishali. Gal. 5, 24.

g) Ne poshéli svòjiga blishnjiga híshe; ne poshéli svòjiga blishnjiga shène; ne njegóviga vòla, ne njegóviga ófla, ne káj drugiga, kar je njegóviga. 2 Mojs. 20, 17.

Bog je tudi nashe sheljé in nashe poshe ljênje postavi podvèrgel, de nam pokashe:

1. De je Gospód nashih fèrz h).

2. De mu ni nìzh skritiga od téga, kar se v' nashim fèrzu godí i).

3. De je njegóva postava veliko bóljshi, kakor vse zhlovéshke postave, ktére nam le sunanje déla sapovédati samórejo, pa ne obféshejo tudi nashih nótranjih mísel k).

4. De, gréh satréti, je tréba ga prèzej per isvíru, kar je hudoposheljênje, sadushíti l).

Is dvéh póslednjih sapóved se uzhimò, de ni sadòsti, de kristjan sapovédane dolshnósti le sunanje spolnúje, temúzh de mora tudi snótrej vóljo iméti, to je, is vsiga fèrza perpravljén biti vse storiti, kar je sapovédano, in vse opuštiti, kar je prepovédano m).

h) Králjovo ferzé je v' môzhi Gospoda, kakor potóki s' vodó: obèrne ga, kamor hózhe. Pripov. 21. 4. — Gospód ferza téhta. 2. v.

i) On, ki ferzu na dnó vidi, in ki je svelízhar tvôje dušhe, se ne da goljfatí. Širah. 24, 12.

k) Kjé je tako imenitno ljudstvo, ktéro ima takò pravizhne narédbe, in fôdne postave kakor je vfa ta postava, ki vam jo daní pred ozhí poloshím? 5 Mois. 4, 8. — Vémo, de je postava duhóvna. Rim. 7, 14.

l) Sléhern je skufhan, ko je od svôjiga posheljénja napeljeván in vabljen. Ko je po tém posheljênje spozhélo, rodi gréh, gréh pa, ko je storjen, rodi smért. Jak. 1, 14. 15.

m) Ne vřak, ktéri mi pravi; Gospód, Gospód! pójde v' nebéshko králjéřtvo, ampak le tiřti, ki storí vóljo môjiga nebéshkiga Ozhéta Mat. 7, 21.

Bog je tistim ktéri njégóve sapóvedi spolnújejo, vézhno shívljênje *n*), in tudi na tém svétu mnógo frézhó in shégen obljudil *o*).

IV. R a s d é l í k.

Od zerkvénih sapóved splóh.

Dolshni smo zerkvéne sapóvedi spolnovati *p*):

1. Kér nam zhetèrta bôshja sapóved dolshnôst naloshi, duhóvsko in deshélško gospósko ubógati.

2. Kér je Kristuf, nash bôshji postavodaj, v' evangélii naravnost sapóvedal zérkev poslušati *q*).

Zerkvéne sapóvedi, ktére nam je poséбно tréba védití, in jih spolnovati, so téle ;

1. *Posvezhúj sapóvedane prasnike.*

n) Ako hózhefh v' shívljênje ití, spolnúj sapóvedi. Mat. 19, 17.

o) Njih veliko tavshent fkasujem usmíljenje, tistim namrezh, ktéri me ljubijo in spolnújejo môje sapóvedi.

p) Ubógajte svôje vikshi in jim bodite pokórní; zhujejo namrezh, kakor taki, ktéri búdo odgóvor dajali sa vashe dušhe, de búdo to s' veséljam stó-rili in ne sdihováje, to bi namrezh ne bilo dôbro sa vas. Heb. 13, 17.

q) Ako tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi; ako pa zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor malikovavez in ozhiten gréshnik. Mat. 18, 17.

2. *Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo (ándohtjo) per svéti mafhi.*

3. *Pôsti se sapovédane pôstne dni, namrezh shtirde setdan skípòst, kvaterne in druge sapovédane pôstne dni; sdèrshi se tudi ob pètkih in sabótah mèsnih jedi.*

4. *Spovéj se svôjih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjshimu vsaj enkrat v' létu, in o velikonôzhnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.*

5. *Ne obhájaj shenitve o prepovédanih zhasih.*

V. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih dvéh zerkvénih sapóved.*

A. Pèrva zerkvéna sapóved: Posvezhúj sapovédane prasnike.

Zèrkev sapové v' pèrvi sapóvedi prasnike ravno takó prasnovati, kakor nedélje, tórej tudi o prasnikih pozhivati, ne délati, temúzh Bogú prijetne déla opravljati. — Zèrkev prepovedúje o prasniku vse tisto, kar je prepovédano v' nedéljo; namrezh:

1. Vse hlapzhovske déla brés potrebe in praviga pervoljénja, ktére déla so, kaker v' nedéljo, zéli dan prepovédane.

2. Take opravíla in rasvefeljevanja, ktére tému dnévu ali nezhášt délažo, ali njegóvo posvezhevanje opovérajo.

B. Druga zerkvéna sapóved: Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasníkih s' spodóбно pobóshnostjo per svéti masíhi.

V' drugi zerkvéni sapóvedi je sapóvedano, ob nedéljah in sapovédanih prasníkih bíti per zéli svéti masíhi s' pobóshnostjo ali andohtjo. De nedélje in sapóvedane prasníke po naménu zérkve posvezhújemo, móramo ne le per svéti masíhi bíti, ampak tudi pridigo pasno (samerklivo) poslušhati, svéta sakraméнта pokóre in altarja prejémati, duhóvne bnkve brati, per popóldanski bôshji flushbí bíti, in druge dôbre déla opravljati.

V' drugi zerkvéni sapóvedi je loséбно prepóvedana lenôba v' bôshji flushbi ob nedéljah in prasníkih; kakorshna je postavim;

1. Zhe kdó ni per zéli svéti masíhi, ali pa zhe ni per nji s' pobóshnostjo, ali pa zhe je malokrat per pridigi.

2. Zhe se zhaš sapovedane bôshje flushbe potráti s' jedjó, pijázho, igro in drugim rasvefeljevanjam, ktéro od bôshje flushbe odvrazha.

1. *Od svéte masíhe.*

a. *Kaj de je svéta masíha, in kaj de se per nji godi.*

Svéta masíha je nekervava daritev nóviga testaméнта, védni spomín kervave daritve, ktéro

je Jésum Kristuf na krishi opravil r). Jésum Kristuf je daritev svéte mashe per sadnji vezhérji postavil. 1. Je vsél krùh in kélih s' vinam. 2. Je obóje poshégnal in rékel nad kruham: *To je môje teló*; in nad kéliham: *Tó je kélih môje kervi*. 3. Je dal obóje prizhujózhim aposteljnám savshíti. 4. Je sapovédal: *Tó délajte k' môjimu spominu* s).

Per svéti masni se *nevidno Jésum Kristuf sam* darúje sa naf svôjimu nebéshkimu ozhétu; *vidno* pa *masnik* to daritev opravlja t).

Masnik opravlja daritev svéte mashe:

1. Šposnáti nar vishi gospóstvo bôshje, in nar vézhi oblast, ki jo ima zhes vse stvarí.

2. Še Bogú sahvaliti sa vse njegóve dobróte.

3. Dofézhi od Bogá odpushênje gréhov.

4. Šprofiti od Bógá vsih tistih gnad, ktéríh potrebújemo.

r) Trid. sbór v' 22. féji; 1. pogl. Nafh Bog in Gospód Jésum Kristuf, je per sadnji vezhérji tisto nózh, ko je bil isdan, daroval svôje teló in svôjo kri Bogú Ozhétu pod podobo kruha in vina, in pod unanjimi snamji téh rezhi je tó dal de so vséli tisti, ki jih je takrat postavil masniké nóviga testamta; ravno takrat je pa tudi njih n síópnikam v' duhóvstvu sapovédal opravljati tó daritev s' besédami: *To storite k' môjimu spominu*.

s) Mat. 26, 26—28. Mar. 14. 22—24. Luk. 22. 19. 20.

t) Vef nauk katólfhke zérkve od daritve svéte mashe je najti v' 22. féji Trident. sbôra.

Daritev svéte mashe se darúje in se smé darovati le samimu Bógu. Opravlja jo maschnik sa shíve in mèrtve,

b) *Kakó de se móra per svéti mashti biti.*

Per zéli svéti mashti móramo biti, nobè-niga njénih ímenitnistih délov ne smémo po nemarnim samuditi; ni pa sadòsi, de smo le prizhujózhi, kadar se bère, ampak móramo tudi 1) pasno (samerklivo), 2) zhaftillivo, 3) pobóshno (s' ándohtjo) per nji biti.

Nar imenitnisthi déli svéte mashe so: *evan-géli, darovánje, povsdigovanje in obhajilo.*

Per evangélii se spómnmimo, de je dolsh-nóft evangélski nauk posnati, ga tudi pred všim svétam terdíti, se sanj pognati, in po njém shivéti. — *Per darovanji* svôje misel s' maschnikovo mislijo sklenímo, in se Bogú darovájmo. — *Per povsdigovanji* Jésufa Kristufa pod podóbo kruha in vina molímo in sposnajmo, ko se na pèrsi tèrkamo, de so naši gréhi Jesufove smèrti krivi. Obshalújmo svôje gréhe in obudímo véro, upanje in ljubésen. — *Per maschnikovim obhajilu*, zhe k' obhajilu ne grémo, storímo tó v' duhu, to je, iméjmo sheljé teló Jésufa Kristufa vrédno prejéti.

2. Od prídige.

Pridiga, poslušhanje bôshje beséde, gré tudi k' bôshji slushbi.

Prídige móramo poslušhati :

1. Kér se v' prídigah bôshja beséda osnanúje in raslaga.

2. Kér práv malo kristjanov refnize svéte vére raslôzhno in do zhistiga vé ; kér jih véliko v' mladosti ne poslušha dólgo zhasa in sadôsti pasno (samerklivo) nauka, v' ktérim se vérine in djanške refnize do zhistiga raskladajo.

De so prídige komu k' pridu, mora 1) bres rastréfenja in práv samerklivo poslušhati; 2) to, kar je rezhêno, móra nase obrazhati in ne na druge; 3) poslédnjizh móra refnizhno vóljo iméti, in si persadevati, de nauke pridigarjove spolnúje.

§. 2. Od tréh poslédnjih zerkvénih sapóved.

C. Trétja zerkvéna sapoved : *Pôsti se sapóvedane pôstne dni, namrezh shtirdesetdanjski pôst, kváterne in druge sapóvedane pôstne dni; sdèrshi se tudi o pétkih in sabótih mèsnih jedí u).*

u) Od pôsta govóri trident. sbòr v' 25. feji p' posébnim ukasu le splòh, in sapové terdó, de naj se vse tó spolnúje, kar je bilo shé v' drugih zerkvénih sbòrih sapóvedano.

Trétja zerkvéna sapóved sapové, se sder-shati o pétkih in sabótah mēšnih jedí, druge sapovédane pôstne dni pa tudi vsih mlézah in jajzahnih jedí, zhe jih ne perpušti jēsti splòh veljavna navada, kakoršna je per naf in po némških deshêlah. — De se trétja zerkvéna sapóved popólnama spólni, si móra zhlòvek o sapovédanih pôstnih dnéh tudi kàj pertèrgati, kar se sгоди, zhe se taki dan le enkrat do sitiga najé.

D. Zhetèrta zerkvéna sapóved: Špovéj se svòjih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v' létu, in o velikonòzhnim zhasu prejmi svéto réšnje teló.

Zhetèrta zerkvéna sapóved sapové spóved vsako léto, in tudi svéto obhajilo o velikonòzhnim zhasu.

E. Péta zerkvéna sapóved: Ne obhajaj shenitve o prepovédanih zhasih.

Péta zerkvéna sapóved *prepové*, od pèrve adventne nedélje do prasnika svétih tréh kraljov ali Kristufoviga rasglashênja, in od pepelnizhne fréde do pèrve nedélje po velíki nòzhi shenitvo obhajati.

IV. P o g l a v j e,

Od svétih sakramentov.

I. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov splòh,

*Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade, od Kristusa Gospóda k' nashimu posvezhevanju postavljeno. Švéti sakramenti naš posvezhújejo, kër nam eni navadno posvezhujózhò gnado in opravízhenje dodelé, eni pa tó gnado v' naš pomnóshijo (ali pogmérajo). Posvezhujózhà gnada in opravízhenje se nam navadno dodelí po sakramentih *kèrsta* in *pokóre*. Sakramenti imajo svójo djansko mózh od svójiga sazhétnika Jésusa Kristusa.*

Šédem sakramentov je v); imenújejo se:

1. svéti *kèrst*.

v) Trident. sbòr v. 7. séji, 4. kan. pravi: Zhe kdo pravi, de niso vsi sakramenti nóve savése od Jésusa Kristusa Gospóda nashiga postavljeni; ali de jih je vézh ali mánj kakor sédem, namrezh: kèrst, birma, sakrament altarja, pokóra, poslédnje ólje, maslnikovo posvezhevanje in sakon; ali zhe pravi, de eden ali drugi téh sédem sakramentov ni refnizhno pravi sakrament, ta bódi od pravovérnih odlózhèn.

2. Svéta *birma*.
3. Svéto *réshnje teló*.
4. Svéta *pokóra*.
5. Svéto *poslédnje ólje*.
6. Svéto *mashnikovo posvezhevanje*.
7. Svéti *sakon*.

II. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov posébej.

§. 1. *Od sakramenta s. kërsta.*

Svéti kërst je pèrvi in nar potrebnishi sakrament, v' ktérim je zhlòvek s' vodó in bòshjo besédo od poerbaniga gréha, in od vsih drugih storjènih gréhov, zhe jih je kàj pred kèrstim stóril, ozhishen in v' Kristusu kakor nôva stvar prerôjen in posvezhèn.

Svétimu kèrstu se pravi pèrvi sakrament, kër móra zhlòvek popréd kèrsthen biti, préden kak drugi sakrament prejéti samóre. Kèrst se imenúje *nar potrebnishi* sakrament, kër ne móre nihzhè, tudi nobèn otròk ne, bres kèrsta svelizhan biti *w*).

Sakrament svétiga kèrsta dodelí:

1. Odpushènje isvirniga ali poerbaniga gré-

w) Jésuf pravi: Refnizhno, refnizhno ti povém; ako kdo ni prerôjen is vòde in svétiga Duhá, ne móre priti v' bòshje kraljèstvo. Jan. 3, 5.

ha, in drugih pred kërštam ſtorjènih gréhov x), tudi vſih vézhnih in zhaſnih ſhtrafeng.

2. Per njem ſadobí naſha duſha gnado bòshjo, po ktéri ſmo opravízheni y), otrôzi bòshji in érbi vézhniga ſvelizhanja z).

3. Gredó tiſti, ktéri ſ. kërſt prejmejo, v' zérkev bòshjo, in poſtanejo njéni udje a).

4. Duſhi ſe utiſne neisbrifljivo ſnamnje; tórej ſe tudi ſvéti kërſt ne móre vézh ko enkrat veljávno in bres ſmèrtniga gréha prejéti b).

x) Bog naſ ni réfhil ſavolj dél pravíze, ki ſmo jih ſtorili, temúzh ſavolj ſvôjiga uſmíljenja ſkos kërſt prerorejènja in ſkos ponovljènje ſvétiga Duhá. Tit. 3. 5. — Kdor véruje in je kërſhen, bo ſvelizhan; kdor pa ne véruje, bo pogubljen. Mark. 16, 16.

y) Vi pa ſte v' iménu naſhiga Goſpóda Jéſufa Kriſtufa, in v' Duhu naſhiga Bogá omíti, poſvezhèni in opravízheni. 1 Kor. 6, 11.

z) Bog naſ je — ſkos kërſt prerorejènja — réfhil — — de ſmo — ſkos njegóvo gnado opravízheni, érbi po upanji vézhniga ſhivljènja. Tit. 3, 5. 7.

a) Mi vſi, Judje in ajdje, ſuſhni in próſti ſmo bili ſkos eniga Duhá k' enimu teléſu kërſheni in s' enim Duham napojèni. 1 Kor. 12, 13.

b) Glej: Trident. sbòr, 8. ſéjo, 11. kanon od ſakra-
mentov ſplòh.

V' sili smé vsak kerstíti; fzer imajo pa le shkófje in fajmashtri pravizo kerstíti; s' njih perpushênjam pa sméjo tudi drugi mashniki in djakoni kerstíti.

Kdor kershúje, móra :

1. Mifel iméti takó kerstíti, kakor je Jésul Kristuf sapovédal. 2. Móra zhlovéka, ktériga kershuje, s' pravo vodó obliti. 3. Móra med oblivanjam téle beséde isrêzhi: *Jest te kèrstim v' iménu Ozhéta, in Šina, in svétiga Duhá.*

Bôtri in bôtre so dolsbni tiste, ki so jih per svétim kèrstu dershali, v' kershanski véri dôbro poduzhíti, kadar starshov ni prizhujózhih ali pa kadar so saníkerni.

§. 2. *Od sakramenta svéte birme.*

Svéta birma je sakrament, v' ktérim je kèrsheni zhlovék s' svéto krismo in bôshjo besédo od svétiga Duha v' gnadi potèrjen, de svôjo véro stanovitno sposná in tèrdi, in po nji shiví.

Birma tudi dodelí pomnoshenje (pogméranje) posvezhujózhe gnade c), in da poséбно

c) Bog naf je s' vami v' Kristufu potèrdil in masilil, on naf je tudi sapezhátel, in djal saftavo Duhá v' nafhe serza. 2 Kor. 1, 21. 22.

gnado, de kërffení zhlôvek véro stanovitno sponá in tèrdi, in po nji shiví. Vtífne tudi dufhi neisbríflívo snamnje; tórej tudi zhlôvek ne móre vézh ko enkrat bírman biti.

De kdo s. birmo vrédno prejme, móra biti v' stanú gnade bôshje; odrásheni morajo pa she vérh téga v' véri, in poséбно, kar ta sakrament tizhe, dôbro poduzhèni biti, in tudi s' molitvijo in s' drugimi dôbrimi déli se k' tému perpravljati. Tudi k' birmi se bôtri in bótne vólíjo.

§. 3. *Od sakramenta presvétiga réshnjiga teléfa.*

Sakrament svétiga réshnjiga teléfa je nar svetéjshi sakrament; je pravo teló in prava kri nashiga Gospóda Jésusa Kristusa pod podóbo kruha in vina d).

d) Kadar so pa vezhérjali, je vsél Jésuf krùh, in ga je polvétíl in raslómil, in ga dal svôjim uzhenzam, in je rékel: Vsemíte in jéjte; toje môje teló. In je vsél kélih, je sahvalil in jim dal rekózh: Pite is njega vfi; sakaj to je môja kri nóve savése, ktéra bo sa njih velíko prelíta v' odpúfhènje gréhov. Mat. 26, 26—28.

1. Pod *podóbo kruha* je shivo teló Jésufa Kristufa prizhujózhe, tórej je tudi njegóva kri in njegóva dušha prizhujózha. 2. Pod *podóbo vina* ni le kri ampak tudi teló Jésufa Kristufa: pod vsako podóbo, tudi v' nar manjšhi drobtínizi ali kápljizi je zélí Kristuf prizhujózh kakor Bog in zhlòvek. Is téga se vidi: 1. De móramo Jésufa Kristufa v' presvétim sakramentu altarja molíti. 2. De tísti, ktéri sákrament altarja tudi le pod eno podóbo, ali tudi le en kószhik svéte hóštje savshíje, zélíga Kristufa prejme, to je, ne le njegóvo teló, ampak tudi njegóvo kri. 3. De Kristuf takó dólgo, dókler podóbe níso povshite, pod njimi smirej prizhujózh óstane.

Jésuf Kristuf je sakrament altarja per sadnji vezhérji postavil, ko je s' svôjimi uzhenzi (jógrí) velikonôzhno jagnje jédel:

1. V' spomín svôjiga terpljénja in svóje smèrti e).

2. De daje dušham vérnih kristijanov shivsh sa vézhno shivljénje f).

e) To storíte k' mójimu spomínu. Luk. 22, 19. Kólikorkrat bóte jédli ta kruh, in ta kélíh píli, bóte smèrt Gospódovo osnаноvali, dokler ne pride. 1 Kor. 11, 26.

f) Refnizhno, refnizhno vam povém: Ako ne bóte jédli mesá Šinu zhlovékoviga, in píli njegóve kervi, ne bóte iméli shivljénja v' fèbi. Kdor je mójje mesó in píje mójjo kri, ima vézhno shivljénje, in jest ga bom obudil poslédnji dan. Jan. 6, 54. 55.

Dolshní fmo sakrament svétiga réshnjiga teléfa prejémati, kér ga je Jésuf Kristuf prejémati terdó sapovédal in ga sa tó postavil, de nam v' njem daje shivesh sa vézhno shivljênje. Po zerkvéní sapóvedi fmo dolshní pod smèrtnim gréham, sakrament altarja vfaj enkrat v' létu, in szer o velikonôzhnim zhasu prejéti. Prejéti je tréba ta sakrament tudi v' smèrtni nevarnosti, kér je popótniza v' vézhno svelizhanje; zérkev tudi shelí, de bi ga véрни vezhkrat v' létu prejéli, kér je duhóvna jéd in shivesh dufhe.

a. *Od perprave k' vrédnimu vshivanju téga sakramenta.*

Kdor hózhe sakrament svétiga réshnjiga teléfa vrédno prejéti, se móra k' tému práv in skèrbno perpraviti e).

Perprava, ktéra je potrebna k' vrédnimu savshivanju svétiga réshnjiga teléfa, je *dvójna* ena sadéne *dufho*, ena pa *teló*.

Perprava, ktéra sadéne *dufho*, je *zhiftoft vestí* in *pobóshnost* (ali andoht) *ferzá*.

Zhifto véstí iméti se pravi vfaj bres vsih smèrtnih gréhov biti, to je, biti v' stanu posvezhujózhe gnade bôshje.

Pobóshnost ferzá obstoji v' tém:

g) Naj prefódi zhlóvek sam sêbe, in takó naj jé od téga kruha, in pije od kéliha. 1 Kor. 11. 28.

1. De obudimò véro, upanje in ljubésen.
2. De mólimo presvéti sakrament altarja.
3. De se hvaléshno spómnimó smèrti Jé-
sufa Kristufa, ktérimu v' spómín je ta sakra-
ment postavljen, in nam sapovédano, de ga
vshivamo.

4. De se vádimo v' pohlévnofti in drugih
kerfhanfskih zhédnoftih, posébnó pa v' ljubésni
do blishnjiga.

Presvéti sakrament altarja vrédno prejéti
móra zhlôvek, zhe ni nevarno bolán,

1. Od dvanajfte ure pretezhêne nozhí têfh
bíti;

2. Móra spodóbno oblézhen priti, in s'
vfo mogózho zhaftjó k' misí Gospódóvi perfto-
piti.

b. *Od téga, kar je tréba storiti per savshi-
vanji presvétiga réshnjiga teléfa.*

Kadar se pred obhajílam konfiteor, to je
ozhitna spóved móli, se móra sbe enkrat gré-
venga in shalost savolj svôjih gréhov obudíti.
Kadar mashník ljudém svéto hóstjo pokashe, jo
móramo ponishno moliti, se na pèrfti tèrkati
in rézhi: *Gospód! nisim vréden, de gréshu
pod môjo strého; ampak rézi le besédo, in
osdrávljena bo môja dusha.*

Per prejémanji svéte hóstje se úfta spodóbno
odpró, jêsik se na spodenj shnábel poloshí,
béli pèrt, zhe je perpravljén, se pred sé

vsame, in tedèj se prejme in savshíje svéta hóstja, pa se ne smé ne svezhití, ne dolgo v' ustih iméti.

c. Od téga, kar je po svétim obhajilu storiti.

Po svétim obhajilu se:

1. Jésufu Kristufu sahvalímo sa neskônzhno gnado, ktéro nam je skasal, de se je ponishal k' nam priti.

2. Ga v' ponishnosti molímo;

3. Še mu darovájmo;

4. Ga prošímo, de naj s' svôjo gnado védno per nas ostane;

5. Véro, upanje in ljubésen obudímo, in vse storjène dôbre sklépe ponovímo;

6. Mu vse svôje dúfhne in telésne teshave in potrebe potoshímo.

§. 4. *Od sakramenta svéte pokóre.*

Od téga, kar je od téga sakramenta tréba véditi, in od perprave ga vrédno prejéti.

Sakrament svéte pokóre je sakrament, v' ktérim v' tó postávljen máshnik na bôshjim méstu gréshniku *po kèrstu storjène gréhe odpústi*, zhe se jih sgrévano in do zhistiga spové, in tudi resnizhno vóljo ima se pobóljshati in pravo pokóro délati *h*).

h) Gospód Jésuf je vdihnil v' svôje uzhenze, ter jim je rékel: Prejmite svétiga Duhá, ktérim bóte gréhe odpústili, so jim odpúshèni, in ktérim jih bóte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22. 23.

Ta sakrament je vsim potreben, kateri so po s. kërstu hudó greshíli i), V' tém sakramentu sadobimò: 1. Odpušhênje gréhov, 2. Odpušhênje vézhne shtrafenge, 3. gnado bôshjo, 4. mir vesti.

Pravo pokóro délati se pravi, se verníti k' Bógu, od ktériga se je greshnik s' gréham odvèrnil k), svôje gréhe študiti, se jih resnizhno kefáti, se jih spovédati in sanje sadoštiti. K' sakramentu pokóre je téh pét rezhí potrebnih: 1. Isprashevanje vesti, 2. grévenga, 3. tèrden sklèp (ali naprejšetje), 4. spóved, 5. sadoštênje.

a. *Od isprashevanja vesti.*

Vést isprashevati se pravi pomílliti, kaj de smo greshíli od sadnje spóvedí, ali pa od tistiga zhasa, kar smo sazhéli gréh sponavati. Per isprashevanji vesti se móra nar popréd svéti Duh napómozh poklízati, de najnaš ras-

- i) Zhe se pa svôjih gréhov ispovémo, je svésti in pravizhen, nam našhe gréhe odpuštiti, in naš ozhístiti od vse krivíze. 1. Jan. 1, 9. Ktérim bóte gréhe odpuštiti, so jim odpušhèni, in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 23.
- k) Obernite se spét k' mèni, vi puntarški otrôzi, in osdravil vas bóm od vašhiga odstópa. Glej, pridemo k' tèbi; ti si namrezh našh Gospód in Bog. Jer. 2, 22. Sponaj svôjo hudobíjo, kër si greshil soper Gospóda svôjiga Bogá. Jer. 2, 13.

svetlí, in nam da sposnati, kaj in v' zhém smo grešhíli 1);

po tém je tréba pomisliti:

Splòh,

Ali nismo grešhíli s' mislimi, s' sheljami, s' besédami, ali pa zeló v' djanji. Sraven se móra tudi misliti na sórto in shtevilo velíkih gréhov, in tudina okólfhine, ktére gréh nekóliko vézhi storé, ali ga pa spremené.

Poséбно pa je tréba premisliti:

1. Ali se nismo pregréshili sóper desét bóshjih sapóved, ali pét zerkvénih sapóved.

2. Ali nismo krivi eniga ali vézh lastnih, ali pa tudi ptujih gréhov.

3. Ali nismo opustili déla uf miljenja blishnjimu skasovati, ali druge dôbre déla, ki smo jih bili storiti dolshní.

4. Ali smo dolshnósti svôjiga stanú spolnili, ali jih nismo spolnili.

Per isprashevanji gréshnih mísel je tréba pomisliti, ali smo iméli nad njimi radovóljno dopadajênje ali nè; in per sheljah, ali smo vanje dovolili ali nè, desiravno se djanje ni zgodílo. Per sprashevanji vestí se shtevila hudih

gréhov spómumo, zhe pomislmo, ali smo gréh vřak dan, téden ali méřiz storili, in kólikokrat na dan, v' tédnu, v' méřzu.

b. *Od grévenga:*

Grévenga je štud nad gréham, ki je narvézhi hudo, in snotranja šhalořt savolj rassháleniga Bogá, šklénjena s' refnizhnim šklêpam Bogá ne vézh rasshaliti. Grévenga móra biti 1. *notranja*, 2. *zhesnatorna*, 3. *zhes vse*, in 4. *splôřhna*.

Grévenga je *notranja*, kadar ni le v' uřtih, ampak tudi v' řerzu, to je, zhe gréřnik ne rêzhe le samó s' beřédo, de ga gréva, ampak je tudi v' řerzu ginjen m). Grévenga je *zhesnatorna*, zhe gréřnika gnada řvétiga Duhá, in zhesnatorni nagibi (urshohi) k' grévengi obudé n). Sgòl natorna je, zhe gréřnik samó is naturnih nagibov (urshohov) gréh obřhalúje in štúdi, pořtavim sató, kér je v' zhařno neřrézho, in framôto ali řhkódo priřhel. Sgòl natorna grévenga ne samóre odpuřhênja per Bógu sadobiti. Grévenga je *zhes vse*, zhe gréřnika bolj gréva, de je Bogá rasshalil, kakor ko bi bil všè na řvétu sgubil. Grévenga je

m) Bogú prijéten dar je potérti duh; potértiga in ponishaniga řerzá ne bořh savérgel. Pf. 50, 20.

n) Šhalořt, ktéra je po Bógu, déla pokóro k' řtanovitnimu svelizhanju. 2 Kor. 7, 10.

splošna, zhe obléshhe vse gréhe bres vsiga isjémka.

Zhesnatórna grévenga je dvójna: *popólnama* in *nepopólnama*.

Popólnama grévenga je zhesnatórna shalost in zhesnaturen stud nad gréham, kér je gréshnik Bogá, nar vézhi dobróto, ki jo zhes vse ljubi, rasshalil; mémo téga móra pa gréshnik refnizhen sklêp storiti, Bogá ne vézh rasshaliti. Popólnama grévenga se takó obudí:

Moj Bog! vsi môji storjêni gréhi so mi is serza shal, kér sim têbe, svôjiga preljubesniviga Bogá, têbe vso svetósti in neskônzhno dobróto, ki te is zéliga serza ljubim, s' njimi rasshalil. Têrdno sklénem, s' tvôjo gnado svôje shivljênje pobóljshati, in vse, tudi smért raji preterpêti, kakor têbe svôjiga Bogá, têbe neskônzhno svetósti in dobróto she kdàj s' kakim gréham rasshaliti. Dàj mi gnado spolniti ta moj sklêp! to te prósim po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga Sinù, nashiga Gospóda in Svelizharja Jêsusa Kristusa.

De popólnama grévengo obudimò, móramo 1. Bogá sa njegovó gnado profiti; 2. ši k' serzu gnati in premisliti, kdo de je tisti, ki smo ga rasshalili; 3. Še móramo v' obudovanji grévengé vezhkrat vaditi. Zhlôvek je dolshán popólnama grévengo obudíti: 1. Kadar ima kak svéti sakrament prejéti, pa ni v' stanú gnade bôshje, in nima perlóshnosti se spovédati. 2. Kólikorkrat je v' kaki smértni nevarnosti. Prav

koristno in dôbro je popolnoma grévengo vsaki dan obuditi, posebno pa prèden se spat gré. Odupuhênje gréhov dodeli tistim, kéri nimajo perlóshnosti se spovédati, pa imajo resnizhno vóljo, kakor hitro bo mogózhe, k' spóvedi iti,

Nepopolnoma grévenga je zhesnatórna shalost in stud nad gréham, ali sa tó, kér je gréh sam na sèbi ostúden, ali pa sa to; kér gréh sgubo nebés, in vézhno peklénsko shtrafengo s' sèbój pernêse; sraven se mora tèrdno skleniti, Bogá vézh ne rasshaliti. Gréshnik, kéri nepopolnoma grévengo obudí, móra po saflushênji Jésusa Kristusa odpuhênje svôjih gréhov upati, in Bogá sazhétnika vse pravíze in svôjiga lastniga opravízhenja ljubiti sazhéti. Nepopolnoma grévenga se takó obudí:

Moj Bog! is zéliga sèrza mi je shal, de sim te rasshalil. Resnizhno stúdim in is sèrza sovrashim svôje gréhe, nékaj savolj njih gnufôbe, nékaj pa tudi, kér sim savolj njih nebésa sgubil in pékel saflushil; in kakor réf gréh sovrashim in zhèrtim, takó réf ljubim od sdaj sa napréj pravízo, in têbe o moj Bog! ki si studènez in sazhétnik vse pravíze. Upam od tvôjiga nefkônzhniga usmiljenja po saflushênji Jésusa Kristusa, svôjiga Svelízharja, dosézhi odpuhênje svôjih storjènih gréhov, in tèrdno sklénem s' tvôjo gnado v' prihódnje vézh ne greshiti.

c. *Od tèr dniga sklèpa.*

Tèrden sklèp je reznížna vólja svoje shivljènje pobóljshti in vèzh ne greshítí o). Kdor ima reznížno vóljo se pobóljshti, móra skleniti:

1. Še varovati vsih gréhov, in tudi blishnjih perlóshnost in nevarnost, ktére v' gréh nape-ljújejo.

2. Še vstaviti vsimu nágnjenju k' gréhu, in se poslushiti vsih perpomózhkov k' ohranjenju gnade potrebnih.

3. Ptuje blagó poverniti, in tudi popraviti pohujshanje, ki se je s' gréham napravilo, in shkódo, ki se je blishnjimu na njegoví zhafti, na njegovim premoshênji, in kakó drugazhí sgodíla.

4. Vsim sovrashnikam in rasshalnikam is ferza odpuštíti.

5. Vse dolshnostíi svôjiga stanú na tanko spolniti.

d. *Od spóvedí.*

Špoved je sgrévano sposnanje, v' ktérim se gréshnik pred mshnikam, ki je v' to postavljen in pooblasten spovedovati, svôjih stor-

o) Kakó bi mí, ko smo enkrat gréhu odmérli, s'he v njem shivéli? Rim 6, 2.

p) Zhe se svôjih gréhov spovémo, je Bog svésti in pravizhen, nam gréhe odpuštíti, in nas ozhístiti od vse krivize, 1 Jan. 1, 9.

jènih gréhov obtóshi, de bi od njega odvéso dobíl.

Špóved móra *popólna* biti.

Špóved je *popólna*, zhe se gréshnik vfih fvôjih she ne ispovedanih gréhov pred spovedníkam na tanko, odkritoferzhno in bres hinávshine obtóshi, takókakor se po skèrbnim isprafhevanji vestí krivíga sposná.

Zhe gréshnik vèlik gréh is strahú ali framóshlivoſti per spóvedi samolzhi, njegova spóved nízh ne veljá, ampak tak gréshnik storí nõv in vèlik gréh, s' ktèrim sakrament f. pokóre ofkruni. Gréshnik, ktéri je per spóvedi vèlik gréh, ali s' premislikam, ali pa is pregréshne saníkernoſti samólzhal, ni le dolshán samolzhaniga gréha se spovédati, temúzh se móra tudi obtoshiti:

1. Per kólikih spóvedih je ta gréh samólzhal.

2. Móra vse spóvedi, ktére je po samolzhanim gréhu opravil, in se per njih velíkih gréhov obtóshil, popolnoma ponovíti, kakor tudi tiſto spóved, per ktéri je gréh samólzhal, zhe se je bil per tiſti spóvedi she kakih drugih velikih gréhov obtóshil.

3. Še móra spovédati, ali je, in kolikorkrat v' takim pregréshnim ſtanu preſvétí sakrament altarja prejél, in zhe se je to tudi o velikonózhnim zhaſu godílo.

4. Móra povédati, zhe je v' tém pregréshnim ſtanu tudi kake druge ſvéte sakramente prejél.

Per spóvedi se nam ni tréba framovati ali pa bati:

1. Kér se nismo framovali grešhíti pred Bógam, ktéri vse vidi, in kér se nismo bali od njéga vézhno pogubljeni biti.

2. Kér je bóljshi svéje gréhe skrivej spovedniku povédati, kakor pa v' gréhu nepokójno shivéti, nefrézhno umréti, in sódni dan savolj téga pred vsim svétam osramotèn biti.

3. Kér tudi spovedník sa svéje slabósti vé, in savolj téga s' gréshnikam lahko usmíljenje ima.

4. Kér je spovedník pod smèrtnim gréham in pod silno ójstrimi zhasnimi in vézhnimi shtrafengami molzhati dolshán.

Gréshnik naj:

1. per spóvedi vfelej raslózghno, in kár je mogózhe, s' poshtenimi besédami govori.

2. Takó naj govori, de ga bo le spovedník slishal, ne pa tudi okóli stojézhi.

Malih gréhov se nismo dolshní spovédati; tóde prav dóbro in korístno in svétovati je, tudi téh se spovédati.

Préden se zhlôvek svójih gréhov sazhnè spovedovati, poklékne, storí svéti krish, in rézhe spovedníku: Prósim, duhóvni ózhe! sa svéti shégen, de se svójih gréhov prav in zhisto spovém. Po tém ko je prejél shégen od spovedníka, móli, zhe zhas in okólfhine perpušté, ozhitno spóved ali konfiteor. Takó se móli:

Jest, ubógi gréshnik, se spovém Bogú v sigamogózhnimu, Marü materibôshji, v sim ljubim svetnikam in njim zhaštitlivimu mašhniku bôshjimu naméstniku, de sim po svôji sadnji spóvedi, ki sim jo opravil (tukaj se pové zhal sadnje spóvedi) velikokrat in obilno grešhil v' mislih, s' besédami in djanjam; poséбно se pa obtóshim, de sim i. t. d.

Tukej se sazhne gréshnik takó, kakor je bilo sgôrej rezhêno, in kakor se pred Bógam kriviga sposná, svôjih gréhov spovedovati

Spoved se sklène s' témi besédami: *Ti in vsi môji drugi gréhi, ki se jih spómnim in ne, ki sim jih ali sam stóril ali pa kriv bil, de so jih drugi storili, so mi is sërza shal, kér sim Bogá, njega samó svéto in preljubesnivo dobróto s' njimi rasshalil. Têrdno sklénem nizh vèzh ne grešhiti, in vsih perlóshnost v' gréh se varovati. Prósim jih, duhóvni ózhe, svelizhavne pokóre in svéte odvése.*

e. Od sadošténja.

Sadošténje, ki je k' sakramentu svéte pokóre potrébno, so tiste déla, ki jih mašhnik gréshniku naloshí sa pokóro savolj spóvedanih gréhov.

Defiravno je Kristuf sa gréhe sadósti storil, so vènder tudi gréshniki dolshní Bogú sadoštováti: 1. Kér mórajo tisti, ktéri hózhejo Kristufoviga sadošténja deléshni biti, s' njim sadošto-

vati, in samí tóliko storiti, kólikor je mogózhe, de popravijo nezhaft, ki so jo Bogú storili. 2. Kér Bog gréshnike, ktérim odpúští sadolshênje gréha in vézhno shtrafengo, she tudi dostikrat zhasno shtrafuje.

Sadoštênje je takó potreben dél per sakramentu pokóre, de bi bil szer sakrament pokóre nepopólnama, rasun ko bi bilo nemo-gózhe sadoštiti. Molíti, postíti se, ubogajme dajati in druge pokorivne déla, ki so velikósti in posébnosti gréhov permérjene, se gréshniku sa pokóro nakladajo.

Naloshêna pokóra se móra opraviti:

1. Š' ponishnim sêrzam.
2. Sveštó, kakor je bila naloshêna,
3. Bres odlashanja, bèrsh ko je mogózhe.

Odpúštiki so tudi perpomózhki sa zhasne shtrafenge sadoštiti.

Perstavik od odpúštika.

Odpúštik je odpushênje zhasnih shtrafeng, ktére bi, po odpushenim dolgu gréha, ali v' fidánjim shivljênji ali pa po smèrti (v' vizah) terpéti mógli. Katolshkí kristjani mórajo od odpúštika vérovati:

1. De je prava zérkev od Jésusa Kristusa oblaf prejéla odpúštike delíti.
2. De je sa naf dôbro in koriftno od zérkve deljêne odpúštike sadobíti.

Odpúštiki so *popólnama*, pa tudi taki, ki niso *popólnama*. Popólnama odpúštik je odpushênje vsih zhasnih shtrafeng, ki jih je

gréšnik saflushil. Nepopólnama odpuštik je pa títi, po ktérim niso vŕe zhasne shtrafenge odpušhène, ampak le nekóliko njih. Taki so odpuštiki od shtirdesetih dní, od eniga ali vèzh lét.

Zérkev nam ne odvsame po odpušniku popólnama dolshnósti sa gréhe sadoštovati; ona hózhe le

1. v' naf duhá pokóre obuditi, in naf plazhati in obdaríti sa gorézhnost, s' ktéro spokórne déla oprávljamo.

2. Hózhe nafhi slabósti in nesmóshnosti na pómozh priti, ker nam vzhafi ní mogózhe Bogú takó sadoštíti, kakor smo dolshní.

De kdo odpuštik sadobí, móra :

1. v' stanu gnade bôshje biti.

2. Móra sapovédane dôbre déla opraviti.

§. 5. *Od sakramenta svétiga poslédnjiga ólja.*

Poslédnje ólje je sakrament, v' ktérim bolnik po masiljenji s' svétim óljam, in po sapovédani mashnikovi molitvi gnado bôshjo prejme sa osdravljenje dushe in vezhkrat tudi teléfa q).

q) Je kdo bolan med vami, naj póshlje po zerkvéne mashnike; oni naj mólijo nad njim. in naj ga pomashejo s' óljam v' iménu Gospóda; in vérina molitev bo bólnika osdravíla, in Gospod bo dal, de mu bo bóljshi, in ako je v' gréhih, mu bódo odpušhèni. Jak. 5, 14—15.

Tému sakramentu se pravi poslédnje ólje, kér se med všimi svétimi masiljenji, ki jih je Gospod, nash svelizhar svôji zérkvi sapovédal, poslédnjizh delí. Poslédnje ólje dodelí:

1. Pomnoshenje posvezhujózhe gnade bóshje.

2. Odušhênje malih, in tndi tistih smèrtnih gréhov, kτέρih se bolník ali is nedólshne posabljivosti, ali pa is nesmóshnosti ni spovédal.

3. Réshí od hudih nastópkov gréha in njé-nih ostankov.

4. Dodelí mózh hudizhovimu sapeljevanju in njegovim skufshjavam sóper stati.

5. Dodelí pomózh sóper prevèlik strah in trepèt savolj smèrti, ki se blisha, in savolj fòdbe, ki zhlovéka zhaka.

6. Dodelí tudi vezhkrat telésno sdravje, zhe je dušhi k' svelizhanju.

Bolník naj se k' poslédnjemu ólju perpravi s' shívo véro in s' tèrdnim saupanjem v' Bogá in naj se popólnama v' bóshjo vóljo isrozhí; pred všim pa naj se ozhísti per svéti spóvedí, de bo v' stanu gnade bóshje, ali pa, zhe mu ni mogózhe se spovédati, naj obudí pravo grévengo in shalošt zhes svôje gréhe.

Poslédnje ólje ni k' svelizhanju takó potrebnó, de bi nobéden bres njega svelizhan ne mógel biti; vènder naj pa bolník ne opušha ga prejéti, in szer savolj velíko gnad, ki jih po njem prejme.

§. 6. *Od sakramenta mashnikoviga posvezhevanja.*

Sakrament mashnikoviga posvezhevanja splòh je sakrament, v' kτέρim tísti, ki se

v' zerkvéno slushbo podajo, duhovno oblast in pa poséбно gnado prejmejo nektére zerkvéne opravila k' bôshji zhaſti, in k' svelizhanju duſh prav in svetó (opravljeni r).

Sakrament maſhnikoviga posvezhevanja poséбно je sakrament, v' ktérim se tiſtim, kí se maſhniki posvezhújejo, oblast dodelí do praviĝa teléſa Jéſufa Kriſtufa, in do duhóvniga teléſa Jéſufoviga, kar ſo véрни kriſtjani.

Maſhnikovo posvezhevanje dodelí tóle oblast:

1. De maſhniki krúh in vino v' pravo teló in v' pravo kriſtijaſko Gôſpóda Jéſufa Kriſtufa ſpreoberniti, in nebéſhkimu Ozhétu darovati samórejo.

2. De samórejo vérnim kriſtjanam gréhe odpúſtíti ali jim jih pa perdérſhati.

§. 7. *Od sakramenta ſ. sakóna.*

Sakrament ſ. sakóna je nerasvesliva svéſa s), s' ktéro se neoshénjen kriſtjan in neomoshéna kriſtjana, môshki in shénſka vsameta in sarozhità takó, kakor gré po poſtavi, de bi jima Bog po tém sakramentu gnado dal, de bi v' ſvôjim sakónſkim ſtanu do ſmérti pobóshno shivéla, in ſvôje otróke po kerſhansko isredila. Apóſtel Pavl imenuje

r) Opominjam te, de obudih gnado bôshjo, kí je v' tibi po pokladanji môjih rók. 2 Tim. 1, 6.

s) Tórej niſta vezh dva, ampak eno meſó. Kar je tedej Bog svéſal, naj zhlôvek ne rasvéshe. Mat. 19, 6.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kriftufu in v' zérkvi t), kër poméni duhóvno svéso Kriftufa s' njegóvo zérkvijo.

Sakónski stan je póstavljen:

1. De sezhlovéshki ród ohrani in mnóshi u)
2. De sakónfka v' ljubésni sdrúshena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpomózhik sóper neróдно pošeljênje mefá w).

Sakónski stan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi, ni pa potreben sa vsakiga zhlovéka posébej; sakaj nesa-kónski stan je sa vsakiga posébej bolj popól-nama x).

Sakrament sakóna dodelí rasun pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébné gnade:

1. De sakónfka (mósh in shéna) pcbóshno (brumno) do smèrti fkupej shività.
2. De svôje otrôke v' strahu bôshjim is-redità.

Zérkev hózhe od môshkiga in od shénske, ki v' sakónski stan stópita:

t) To je vèlik sakrament, rèzhem pa, v' Kriftufu in v' zérkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bog jih je shégnal in rékel: Ráfita in mno-shita se, in napolnita sémlijo. 1 Mojs. 1, 28.

v) In Gospód Bog je rékel: Ni dôbro, de je zhlô-vek sam; naredimo mu pomozhnízo njemu enako. 1 Mojs. 2, 28.

w) Savolj nezhistofiti iméj vsak mósh svôjo shéno, in vsaka shéna svôjiga moshá. 1 Kor. 7, 2.

x) Rèzhem pa neomoshénim in vdóvam: Dôbro je sanje, zhe takó ofstanejo, kakor jêst. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadèrshka med njima.

2. De stópita v' ta stan is takiga naména, is ktériga je postavljen.

3. De tudi v' strahu bôshjim in s' zhisto vestjó v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajilu gresta.

Tista, ki hózheta v' sakónski stan stopíti, mórata, po trójnim oklízu, pred dvéma pri-zhama, in pred njunim lastnim fasmofhtram eden drugimu sakónsko sveštôbo obljubiti, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshnósti sakónskih eden do drugiga so:

1. De v' miru in po kerfhansko vkupej shività.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vsih perpufhênih rezhéh móshu pokórna a).

3. De eden drugiga v' teshavah ne sapustità, temuzh sveštó do smèrti skupej ostà-neta b).

y) Otrôzi smo svetnikov, in se ne móremo sdru-sheváti, kakor ajdje, ki Bogáne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljubíte svôje shené, kakor je Kri-stuf zérkev ljubil, in sam fêbe sanjo dal, de jo je posvétíl. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljubíte svôje shené in ne bodíte jim grenkí. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bódo svôjim moshém podlôshne, ka-kor Gospódu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustil zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dèrshal svôje shéne in bóta dva eno teló. 1 Mojs. 2, 24.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kriftusu in v' zérkvi t), kér poméni duhóvno svéso Kriftusa s' njegóvo zérkvijo.

Sakónski stan je póstavljen:

1. De se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi u)
2. De sakónska v' ljubésni sdrúshena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpomózhik sóper neróдно psheljànje mesá w).

Sakónski stan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi, ni pa potreben sa vsakiga zhlovéka posébej; sakaj nesa-kónski stan je sa vsakiga posébej bolj popól-nama x).

Sakrament sakóna dodelí rasun pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébne gnade:

1. De sakónska (mósh in shéna) pcbóshno (brumno) do smèrti skupej shività.

2. De svóje otróke v' strahu bôshjim is-redità.

Zérkev hózhe od môshkiga in od shénske, ki v' sakónski stan stópita:

t) To je vèlik sakrament, rèzhem pa, v' Kriftusu in v' zérkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bog jih je shégnal in rékel: Ráfita in mno-shita se, in napolnita sémlijo. 1 Mojs. 1, 28.

v) In Gospód Bog je rékel: Ni dôbro, de je zhlô-vek sam; naredimo mu pomozhnízo njemu enako. 1 Mojs. 2, 28.

w) Savolj nezhistoffi irnéj vsak mósh svôjo shéno, in vsaka shéna svôjjiga moshá. 1 Kor. 7, 2.

x) Rèzhem pa neomoshénim in vdóvam: Dôbro je sanje, zhe takó ostanejo, kakor jést. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadèrshka med njima.
 2. De stópita v' ta stan is takiga naména, is ktériga je postavljen.

3. De tudi v' strahu bôshjim in s' zhisto vestjó v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajilu gresta.

Tista, ki hózheta v' sakónski stan stopíti, mórata, po trójnim oklizu, pred dvéma prizhama, in pred njunim lastnim fasmofhtram eden drugimu sakónsko sveštôbo obljubiti, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshností sakónskih eden do drugiga so:

1. De v' miru in po kerfhansko vkupej shività.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vsih perpuhfênih rezhéh móshu pokórna a).

3. De eden drugiga v' teshavah ne sapustità, temuzh sveštó do smèrti sflupej ostà-neta b).

y) Otrôzi smo svetnikov, in se ne móremo sdru-shevàti, kakor ajdje, ki Bogàne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljubíte svôje shené, kakor je Kristuf zérkev ljubil, in sam fêbe sanjo dal, de jo je posvétil. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljubíte svôje shené in ne bodíte jim grenkí. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bódo svôjim moshém podlôshne, kakor Gospódu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustil zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dèrshal svôje shéne in bóta dva eno teló. 1 Mojs. 2, 24.

Dolshnosti sakonskih do otrók so, de jih kerfhanfko isredé, in ne le sa njih zhasno, ampak tudi sa njih vézhno frézhno skerbé c).

V. P o g l a v j e.

Od kerfhanfke pravíze.

Kerfhanfska pravíza je, hudiga se varovati in dóbro délati.

Pèrvi dél kerfhanfske pravíze: Várovaj se húdiga.

Pèrvi dél kerfhanfske pravíze hózhe, de se hudiga várovajmo. Pravo in edíno hudo ali pravi in edíni slég je gréh. Gréh splòh je radovóljno prelomljènje bôshje postave d).

Gréh je dvójin: 1. poerbani gréh, 2. djanski gréh.

Poerbani ali isvirni gréh je tifti gréh, ki ga je stóril Adam v' paradishi (v' raji), in mi v' Adamu, in ktériga smo od njega poerbali.

c) Vi ozhétje, isredíte svôje otròke v' nauku in strahu Gospódovim. Ef. 6, 4.

d) Vsfaki, ktéri grehí, déla krivizo; sakaj gréh je kriviza. 1 Jan. 3, 4.

Djanski gréh je prelomljênje bôshje postave, ki ga gréshnik sam radovóljno storí.

Djanski ali osébní gréh se storí *s' mislimi e)*, *s' besédami f)*, in *s' djanjam g)*, ali pa *s' opushênjam* téga, kar je kdo storiti dolshán *h)*. Raslózhih med djanskimi gréhi je ta: nektéri so *veliki*, ali *smèrtni gréhi*, nektéri pa *mali* ali *odpuštlivi* gréhi.

Smèrtni gréh je velíko (hudo) prelomljênje bôshje postave. Šmèrtni gréh odvsame dušhi duhóvno shivljênje, to je, posvezhujózho gnado bôshjo; zhlovéka storí sovrashnika bôshjiga in vézhne smèrti vrédniga.

Odpuštlivi gréh se pravi majhnimu prelomljênju bôshje postave.

Djanski gréhi so mnógi in se rasdelé:

e) Is férza pridejo hude misli. Mat. 15, 19. Nápszine misli odvèrnejo od Bogá. Modr. 1, 3.

f) Jest vam pa povém, de bódo ljudjé od vfake nepotrèbne beséde, ki so jo govóрили, sódni dan odgóvor dajati mógli. Mat. 12, 36.

g) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stôlam Kristusovim, de sléhiern prejme po tém, kakor je v' svôjim lastnim teléfu ali dôbro ali hudo stóril. 2 Kor. 5, 10.

h) Kdor dôbro vé, pa ne storí, mu je gréh. Jak. 4, 17.

1. V' *sédem poglavitnih grehov.* 2. V' *shéšt gréhov v' svétiga Duhá.* 3. V' *shtiri v' nebó vpíjózhe gréhe.* 4. V' *devét ptujih gréhov.*

Sedméri poglavitni gréhi so tí:

1. *Napùh i).* 2. *Lákomnost k).* 3. *Nezhístoft l).* 4. *Nevošhlivoft m).* 5. *Poshréshnoft n).* 6. *Jésa o).* 7. *Lenôba p).*

Shéštéri gréhi v' svétiga Duhá so:

1. *Predèrsno v' bôshjo míloft greshti-*

- i) Napùh je sazhétik vsih gréhov; kógar poséde, bo s' preklétjam napólnjen, in na sadnje ga bo podèrl. Širah. 40, 15.
- k) Lákomnost je korenina vsiga hudiga. 1 Tim. 6, 10.
- l) Kurbirje in préshefhtnike bo Bog sódil. Hebr. 13, 4. — Ne dajte se sapeljáti; sakaj bôshjiga kraljéstva ne bódo posédli ne kurbirji ne préshefhtniki. 1 Kor. 6, 9. 10.
- m) Deníte tedej od sêbe vfo hudobijo, vfo goljsljo, hinávfhino, nevošhlivoft in obrékovanje. 1 Pet. 2, 1.
- n) Ne upijanite se s' vinam, v' ktérim je nezhistoft, temùzh bodíte napólnjeni s' svétim Duham. Efesh. 5, 18. — Poshtêno shívimo, kakor per bélim dnévu, ne v' shèrtji in pijánzhevanji, ne v' nezhistofsti in loterní, ne v' krégu in nevošhlivofti. Rim 13, 13.
- o) Povém vam, de je fléhern, ktéri se nad svôjim bratom rasjesí, lôdbe kriv. Mat. 5, 22. Vsa grenkôba, jésa, nejevólja, vpitje in preklinovanje s' vfo hudobijo vréd bódi satërto med vami. Ef. 4, 31.
- p) Posnam tvôje déla, de nifi ne mèrsel, ne gorák; kér si pa mlazhen, te bom pljunil is svôjih ust. Škriv. ras. 3, 15. 16.

ti q). 2. Nad bôshjo milostjo obupati (szagati r). 3. Šposnani ker shanski resnizi se vstavljati. s) 4. Svôjimu blishnjimu savolj bôshje gnade nevosshliv biti t). 5. Do lépiga opomi-

q) Ne rèzi: greshíl fim, in kaj se mi je shaliga sгодílo? Sakaj narvikfhi je poterpeshliv povrazhnik. Ne bódi savolj svôjih odpuhènih gréhov bres strahú, in ne nákládaj gréha na gréh. Tudi ne rèzi: milost Gospódova je velíka, in velíko fhtevilo môjih gréhov mi bo milostivo odpuštil; sakaj njegová jésa je nagla, kakor njegová milost, in njegová jésa gléda na gréshnika. Širah. 5, 4—7.

r) Judesh je rékel: Greshíl fim, kér fim isdal nedólshno kri! Oni pa so rékli: Kaj nam mar? tí gléj! In je vèrgel od sèbe sreberníke v' tempeljnu, in se je vèrnil, je fhel in se obéfil s' vervjó. Mat. 27, 4. 5.

s) Vi terdovratni in neobrésani na sèrzih in na ušhéfih! Vi se vselej vstávljate svétimn Dúhu, kakor valhi ozhétje, takó tudi vi. Djan. 7, 51.

Šavl, ki se mu tudi Pavl pravi, je bil napólnjen s' svétim Duham, in je ojštro vanj poglédal in rékel: Ti hudizhov otròk! ki si póln vse svíjázhe in hudobíje; tí sovrashnik vse pravíze! ali ne bošh néhal Gospódovih pótov podkopovati? Djan. 13, 9. 10.

t) Pergodilo se je zhes nékaj zhafa, de je Kajn od sadú sèmlje Gospódu dar pernésel. In tudi Abel je darová od pervéznov svôje zhéde in od njih mastníne. In Gospod je poglédal Abelna in njegov dar; Kajna pa in njegovíga darú ni poglédal. Tórej se je Kajn silno jesíl, in njegov obràs mu je upadel. 1 Mojs. 4, 3—5.

*njevanja otèrpnjeno ferzé iméti w). 6. V' ne-
spokórnosti terdovratno oftati v).*

Ti gréhi se teshko odpufté, ali pa zeló ne,
ne v' tém, ne v' prihódnim shivljenji! w).

Zhvetéri v' nebó vpijózhi gréhi so:

1. *Radovóljni ubòj x).* 2. *Mutafti ali
Šódomski grèh y).* 3. *Satiranje ubòshzov,
vdòv in firót z).* 4. *Délavzam in najémnikam
saflúshik sadershevati ali utergovati a).*

- u) Faraónovo ferzé je bilo otèrpnjeno, in jih ni
pozlufhal, kakor je bil Gospód sapovédal. 2 Mojs.
7, 13. — Ko bóte flifhali njegov glaf, ne oter-
dite fvòjih ferz. Heb. 3, 7. 8.
- v) On pa, ki vse vidi, Gospód in Bog Israelov,
ga je udaril s' skrivno in neosdravljívo bolésnijo,
in vènder ni odstòpil od fvòje hudobíje. 2. Mak.
9, 5. 6.
- w) Povém vam: Vlak gréh in preklinjevanje bo
zhlovéku odpufténo; preklinjevanje pa soper
svétiga Duhá ne bo ne v' tém, ne v' prihódnim
shivljenji odpufténo. Mat. 12, 31.
- x) Gospód je rékel Kajnu: Kaj si stóril? Glaf kervi
tvòjiga brata vpíje s' sémlje k' mèni. 1 Mojs. 4, 10.
- y) Tórej je rékel Gospód: Hudobíja Sodomljanov
in Gomórzov je tako velíka, de k' mèni sa mashe-
vanje vpíje. 1 Mojs. 18, 20.
- z) Ali ne tekó folsé vdóve po lizih, in ali ni njéno
vpite soper téga, ktériji jih oshéma? Is liz gredó
do nebéf na kvifhko, in Gospód, ki se da sprofiti,
ne bo imel dopadajenja nad tém. Širah. 35, 18. 19.
- a) Glejte plazhilo od vas utèrgano delavzam, ktéri
so vashe pólje poshéli, vpíje, in njih vpite je
prifhlo do uf héf Góspóda vojfkinih trum. Jak. 5, 4.

Devetéri ptuji gréhi so: 1. *V' gréh svétovati b).* 2. *Greshiti velévati c).* 3. *V' drugih gréh pervoliti d).* 4. *Druge v' gréh napeljevátie).* 5. *Drugih gréh hvaliti f).* 6. *K' gréhu*

b) Eden pa smed njih, Kajfesh po iménu, ker je bil tisto léto véliki duhóven, jim je rekel: Nizh ne veste, in ne pomislite. de je bóljsi sa vas, zhe en zhlôveksa ljudstvo umèrje, de vse ljudstvo ne pogíne. Jan. 11, 49. 50.

c) David je list pífal do Ioaba, in ga je posílal po Urii; pífal je pa v' listu: Postavi Urija v' bóji tjè, kjér je nar hujshi, in ga popústi, de bo pobit in de umèrje, 2 Kral. 11, 14. 15.

d) Desiravno so bôshjo pravízo sposnali, vènder niso uméli, de tisti, ktéri kaj takiga, to je hudo storé so smèrti krivi; kaj? ne le tisti, ki to storé, ampak tudi tisti, ktéri take déla potèrdijo. Rim. 1, 32, — Savl je v' njegóvo (Shtéfanovo) smèrt pervólil. Apost. dj. 7, 59.

e) Shèna je vséla fadú in je jédla; tudi svôjimu móshu ga je dala in tudi je jédel, 1 Mojs. 3, 6. — Njegova shènamu je rékla (Jóbu): Ali si fhe takó pripróft? Bogá hvali in umri. Job. 2, 9. — Jero-boamu je na misel prishlo dva slata teléta narediti, in tedej je rékel Israelzam: V' prihódnje ne hodíte vèzh gôri v' Jerusalem. Lej to so tvôji Bogóvi, o Israel! ki so te is Egipta ispeljali. 3 Kral. 12, 28.

f) Gorjé vam, ktéri hudimu dôbro, in dôbrimu hudo pravite; ktéri tmò luzh, in luzh tmò délate. Jesa, 5, 20. — To rèzhe Gospod Bog: Gorjé jim, ktéri pirnizo pod komólze in podglavnize mladim in starim pod glavo dévajo, de dushe lové. Ezech. 13, 18.

molzhati g). 7. Gréh preglédati [h). 8. Gréha se vdeléshiti i). 9. Gréh sagovarjati k),

Drugi dél ker shanske pravize:

Stóri dóbro.

-
- g) Glej sgódbó od Pilatusha. Mat. 27.
- h) In njegóv ózhe ga ni níkóli savolj téga fhtrafal in mu rékel: Sakaj fi to stóril? 3 Kral. 4, 6. — Njegóve mlajshi bom fhtrafal in pokonzhàl savolj gréha, kér je védil (Héli), de njegóva finóva pohujshlivo ravnata, in jih ni fhtrafal. 1 Kral. 3, 13.
- i) Kralj Baltasar je napravil svôjim vikshim poglavarjam, ktérih je bilo tavshent, veliko obédo, in vřak je pil po svôji starosti. Ko se je bil upijanil, je sapovédal pernêsti slate in fréberne pošóde, ktére je bil Nabuhodonosor, njegóv ózhe, is Jerusalemfkiga tempeljna perpeljál, de so kralj, njegóvi vikshi in njegove shené is njih pili, Dan. 5, 4, 2.
- k) Kdor hudôbniga opravizhúje, in pravizhniga obfódi, řta obá gnufôba pred Bógam. Prip. 17, 15.

Dóbro je , kar je po bôshji postavi. Po bôshji postavi so *zhédnosti* (ali krepósti) in *dôbré déla*. Zhédnosti, ktére naj zhlôvek skasúje in spolnúje , so mnóge (vezh fort); so *bôshje* in *djanske* zhédnosti.

Bôshje zhédnosti so tíste, ki jih imamo naravnost do Bogá.

Té tri bôshje zhédnosti so: *véra*, *upanje* in *ljubésen* 1). Zhlôvek je pod smèrtnim gréham dolshán se váditi v' tréh bôshjih zhédnostih: 1. kakor hitro, ko k' pameti pride; 2. vezhkrat v' svôjim shivljênji; 3. Obzhasu hude fkušhnjave sóper té zhédnosti; 4. v' smèrtni nevarnosti in na smèrtni póstelji.

Véra se takó obudí:

Vérujem v' tēbe, pravi trojedini Bog, Ózhe, Šin in svēti Duh! ktéri si vse stvaril, ktéri vse ohranish in vishash, ktéri dobro polónash in hudo shtrafash. Vérujem, de se je Šin bôshji vzhlovézhil, de nas je s' svôjo smértjo na krishi odréshil, in de nas svēti Duh s' svôjo gnado posvezhuje. Vérujem in tērdim vse, kar si ti o Bog! rasodēl, kar je Jēsus Kristus uzhlil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam svēta Rimška katoljška zérkev sapovedúje vérovati. Vse to vérujem, kēr si ti, o Bog! vézhna in nesfôzhna refniza in modróst, ki ne móresh ne goljfat, ne goljfan biti. O Bog! stóri mozhnéjšhi môjo véro.

1) Sdej pa ostanejo tri: *Véra*, *upanje* in *ljubésen*; ljubésen pa je nar vézhi med njimi. 1 Kor. 13. 13.

Upanje se takó obudi:

Upam in se sanè sem na tvôjo neskônzhno dobróto in milost, o Bog! de mi bošh po neskônzhnim saflushênji svôjiga edinorojeniga Šina Jésusa Kristusa v' tém shivljênji sposnanje, pravo obshalovanje in odpushênje môjih gréhov, po smèrti pa vézhno svelizhanje dal, in dodélil tebe od oblizhja do oblizhja glédati, ljubiti in bres kônza vshivati. Upam tudi od tebe potrebne pomózhi vse to dofézhi. Upam to od têbe, kér si ti to obljudil, ktéri si vsigamogózhen, svést, neskônzhno dobrótliv in usmiljen. O Bog! potèr di môje upanje.

Ljubésen se takó obudi:

O moj Bog! ljubim te is vsiga svôjiga sèrza, zhes vse, kér si nar vézhi dobróta, ne skônzhno popólnama in vse ljubésni vréden; ljubim te tudi sató, kér si do mene in do vsih stvarí neskônzhno dobrotliv. Vòshim si is zéliga sèrza, de bi te ravno takó ljubil, kakor so te tvôji nar svestéjshi slushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubésnijo sklénem svôjo nepopólnama ljubésen; povikshaj jo v' meni, o dobrótlivi Gospód! bolj in bolj. Kér te tedej refnizhno in is sèrza ljubiti shelim, in si to tèrdno persadénem; mi je is sèrza shal, de sim têbe svôjo neskônzhno dobróto, ktéro zhes vse ljubim, têbe, svôjiga stvarnika, odreshenika in posvezhva za rassèrdil.

Shal mi je, de sim greshil, de sim têbe, svôjiga vsigamogózhniga Gospóda, svôjiga

nar bóljshiga Ozhéta rasshalil. Tèrdno sklénem vse gréhe in vse hude perlóshnosti sapustiti, storjéne gréhe zhesdalje bólj obshalovati, in nikdar vézh sóper tvôjo svéto vóljo ravnati. Vsèmi me spét sa svôjiga otrôka, in dodéli mi gnado ta svoj sklèp dopolniti. Prosim te po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga Šina, nashiga Gospóda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Djanske zhédnosti so tiste, po ktérih se djanje in sadershanje kristjanovo takó ravná, de je Bogú vshézh in prijétno.

Med djanskimi zhédnostmi, ki jih móra kristjan iméti in se v' njih vaditi, so *shtiri* poglavitne zhédnosti: 1. *Modróst*. 2. *Smérnost*. 3. *Pravizhnost*. 4. *Šerzhnost* (ali možnodushnosti).

Ponishnost je napuhu naspróti m). *Dobrótlivost* je lakomnosti naspróti n). *Zhistost* je nezhistosti nasproti v). *Ljubésen* je nevoshlivosti naspróti p). *Smérnost* je poshréshnosti naspróti q). *Poterpeshlivost* je jési nas-

m) Bog se vstavlja napuhnjenim, ponishnim pa da svôjo gnado. 1 Pet. 5, 5.

n) Dajte, in se vam bo dalo. Luk, 6, 38. —

o) To so tisti, ki se s' shenami niso omadeshvali. Skriv. ras. 14, 4.

p) Šad Duhá pa je: ljubésen, vesélje, mir, poterpeshlivost, prijasnost, dobrotlivost, persanelivost, krotkost i. t. d. Gal. 5, 22. 23. — Glej Jonatov isgléd próti Davidu. 1 Kral. 17. in 23.

q) Zhujmo in trésmi bodímo. 1 Tefal. 5, 6. — Glej isgléd tréh mladénzhov, ktéri so sanizhevali kraljéve jedí, in so bili s' fozhivjam in seljenavo dovóljni. Dan. 1.

próti r). *Gorézhnost* do dóbriga je *lenôbi* na spróti s).

H' ker shanski pravizi grédo she *dolshnósti*, ki jih je *Jésuf Kristuf* posébnó perporózhil. Dolshnósti, ki jih je *Jésuf Kristuf* posébnó perporózhil, so téle:

1. *Nar préj bôshjiga kraljéstva in njegóve pravize iskati t)*. 2. *Šam sêbe satajevati u)*. 3. *Švoj krish nositi v)*. 4. *Sa Kristufam hoditi w)*. 5. *Krôtek in ponishen biti x)*. 6. *Šovrashnike ljubiti*; jim dôbro storiti, ktéri naš sovrashijo; moliti sanje, ktéri naš shalijo in preganjajo y).

r) Šad Duhá je poterpeshlivošt in krotkošt. Gal. 5, 22. Glej isgled Davida do Šimeja. 2 kral. 16.

s) Bodíte gorézhni v' Duhu. Rim. 12, 11.

t) Ishíte nar préj bôshjiga kraljéstva in njegóve pravize. Mat. 6. 33.

u) Kdór hozhe moj uzhénz biti, satáji sam sêbe,

v) nôši svoj krish,

w) in hôdi sa menój.

x) Vsemíte moj jarm na se, in se uzhíte od mene, kér sim kroták in is serza ponishen. Mat. 11, 29.

y) Ljubíte svôje sovrashnike, storite jim dôbro, ktéri vaš sovrashijo, molite sanje, ki vaš preganjajo in obrekujejo, de bóte otrôzi svôjiga Ozhéta, ki je v' nebéfih, ktéri da sónzu sijati nad dóbrimi in hudimi in priti deshju zhes pravizhne in kri-
vizhne. Mat. 5, 44. 45.

H' keršhanski pravizi gré tudi tistih *ósem prav lépih zhédnošt*, ki jih je Kristus Gospód na gôri uzhl z), in savolj ktérjih je ljudém blagor rékel. Téle so:

1. Blagor *ubógim v' duhu*; kér njih je nebéshko kraljéstvo. 2. Blagor *krôtkim*; kér sêmljo bódo posédli. 3. Blagor *shaloftnim*; kér potrôfhtani bódo. 4. Blagor jim, ktéri so *pravize lazni in shéjni*; kér nasiteni bódo. 5. Blagor *usmiljenim*; kér usmiljenje bódo dofégli. 6. Blagor jim, ktéri so *zhistiga serza*; kér Bogá bódo glédali. 7. Blagor *mirnim*; kér otrôzi bôshji bódo imenovani. 8. Blagor jim, ktéri *savolj pravize preganjanje terpé*, *kér njih je nebéshko kraljéstvo*.

Dôbre déla kristjana so take déla, ktére so *Bogú dopadlive*, in kristjanu, ki jih opravljaja, *saslushne*.

Nar imenitnihi dôbre déla so : 1. *Moliti a)*. 2. *Postiti se b)*. 3. *Ubógajme dajati c)*.

z) Mak. 5, 1. 11.

a) Povédal jim je tudi priliko, de se móra védno moliti, in ne prenéhati. Luk. 17, 1. Neprenéhama molite, 1. Tes. 5, 17.

b) Tórej govori Gospód: Preoberníte se k' mêní is zéliga svójiga serza s' póstam, jókam in sdiho-vánjam. Joel. 2, 12. — Ti pa, kadar se postísh, si pomashi glavo, in umí obrás, de ne bódo ljudjé vidili, de se póstísh, ampak tvoj Ózhe, ktéri je na skrivnim; in tvoj Ózhe, ktéri vidi na skrivnim, ti bo povérnil. Mat. 6, 17. 18.

c) Kadar ubógajme dajesh, naj ne vé tvôja levíza, kar tvôja desniza storí; de bo tvôja miloshna (almoshna) na skrivnim, in tvoj Ózhe, ktéri na skrivnim vidi, ti bo povérnil. Mat. 6, 3. 4.

Telésnih dél usmiljenja je téh sédem d):

1. *Lazhne nasítiti.* 2. *Shéjne napojiti.*
3. *Popótniké sprejémati.* 4. *Nage oblézhi.*
5. *Bolnike obískati.* 6. *Jetnike reshíti.* 7. *Merlizhe pokopávati.*

Duhóvnikh dél usmiljenja je téh sédem:

1. *Gréshnike svaríti e).* 2. *Nevédne uzhití f).* 3. *Jim prav svétovati,* *ktéri dvómijo ali zviblajo g).* 4. *Shalostne tolashíti h).* 5. *Krivizo voljné terpéti i).* 6. *Jim is sërza od-*

- d) Lazhen sim bil, in ste mi dali jésti; shéjin sim bil, in ste mi dali piti; popótnik sim bil in steme sprejéli; nag sim bil, in ste me oblékli; bolán sim bil in ste me obískali; v' jézhi sim bil, in ste k' meni prifhli. — Refnizhno vam povém, vse, kar ste enimu smed téh môjih nar manjših bratov storili, ste meni storili. Mat. 25, 35—40.
- e) Ako je pak tvoj brat sóper té greshíl, pójdi in ga posvári med tebój in med njim samim. Ako te poslušha, si perdóbil svôjiga brata. Ako te pak ne poslušha, vsèmi se bój s'he eniga ali dva, de bo vsa rézh s' dvéma ali trémi prizhami potèrjena. Ako pa tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi. Ako pa tudi zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor nevérnik in ozhíten gréshnik. Mat. 18, 15—17.
- f) Kdor ima usmiljenje, uzhi in poduzhuje, kakor pastir svôje zhéde. Širah. 18, 4.
- g) Zhe imash um, odgovôri svôjimu blishnjimu. Šir. 5, 14.
- h) Ne opušhaj jokajózhnih tolashíti in bódi v' družini shalostnih. Širah. 7, 38. — Ne spómni se krivize storjéne od tvôjiga blishnjiga, in nikógar ne sháli. Širah. 10, 6.
- i) Zhe dôbró délate in poterpeshlivo terpité, to je Bogú prijetno. 1 Pet. 2, 20.

puštiti, ktéri naš shalijo. 7. Sa shive in mèrtve Bogá profiti k).

Trije evangelski svéti so ti:

1. Radovóljno ubóshstvo l). 2. Védno devíshstvo m). 3. Védna pokórshina pod duhóvním poglavarjam n).

P e r f t a v i k.

Od štírih poslédnjih rezhi.

Štiri poslédnje rezhi so: smèrt, sòdba, pekèl, in nebésa. Šmert je lozhítev dushe od telésa.

k) Oduštíte, in se vam bo odpúštilo. Luk. 6, 37. Zhe oduštíte ljudém njih gréhe, bo tudi vašh nebésški ózhe vam oduštíl vašhe hudobíje; ako pa ljudém ne oduštíte, vam tudi nebésški ózhe vašhíh gréhov ne bo oduštíl. Mat. 6, 14. 15. — Ózhe! oduští jim, kér ne vedó, kaj délajo. Luk. 23, 34.

l) Molite eden sa drugiga, de bóte svelizhani. Jak. 5, 16.

m) Jésuf mu je rékel: Ako hózhefh pepólnama biti, pojdi, in prodaj, kar imash, in daj ubógin; takó bofh imel saklad (shaz) v' nebésih; tedej pridi in hòdi sa ménój. Mat. 19, 21.

n) Šo skopljenzi, ki so bili is materniga telésatakó rojeni; so skopljenzi, ki so bili od ljudi pokashèni, in so skopljenzi, ki so se samí skopíli savoljnebésškiga kraljéstva.. Kdor samóre uméti, naj umé. Mat. 19, 12.

Vsi ljudjé mórajo umréti o). De mórajo vsi ljudjé umréti, pride od gréha, ki ga je Adam v' paradishi stóril. Ko bi Adam ne býl greshíl, bi bili tudi po teléfu neumerjózhi ostali. Šmèrt je shtrafenga gréha p).

Od sòdbe je tréba véditi, de bo Jésuf dufho v'fakiga zhlovéka prezej po smèrti posébej q), kònez svetà pa vse ljudi skupej s' dufho in s' teléfam sódil r). Dufha je per posébní sòdbi ali v' vize, ali pa v' pekel obsójena, ali pa v' nebéfa vséta. Vize so tisti kràj, kjér dufhe zhasne shtrafenge sa gréhe terpé, sa ktére v' shivljênji niso sadofstile. Dufhetistih so obsójene v' vize, ktéri so szer v' gnadi bôshji umèrli, pa niso savolj v' shivljênji storjenih gréhov bôshji pravízi sadoftili. Pèkel je tisti kràj, kjér so po-

- o) Kdor hózhe mene posnémati, naj satají sam sèbe, naj nósi svoj krish, in naj hódi sa menój. Mat. 16, 24.
- p) Zlovéku je odlózheno enkrat umréti, po tém pa sójenimu biti. Hebr. 9, 27.
- q) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in takó je prishla smèrt v' vse ljudi po njem, v' ktérim so vsi greshíli. Rim. 5, 11. — Saflushik gréha je smèrt. Rim. 6, 23.
- r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umréti, po tém pa sójenimu biti. Hebr. 9, 27.
- s) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stólam Kristusovim, de sléhern prejme po tém, kakor je stóril v' svòjim lastnim teléfu ali dóbno ali hudo. 2. Kor. 5, 10.

gubljenji vékomaj martrani. Tisti pridev' pèkel, ktéri v' smèrtnim gréhu umèrje.

Nebéfa so frézhno prebivalšhe svetníkov, kjér se Bog svôjim svéstim flushabnikam od oblizhja do oblizhja rasodéva in je on sam njih filno velíko plazhílo. Tisti pridev' nebéfa, ktéri je v' gnadi bôshji umèrl t) in tisti, ktéri je sa storjène gréhe ali v' tém ali v' unim shivljênji sadoštil.

t) Kdor pa do kônza doštojí, bo svelizhan Mat. 40, 22.

111

Křišťálové sklo, které se používá
 v optice, je velmi drahé a těžké.
 Pro výrobu se používá speciální
 směs křemíku, vápna a oxidu
 sodného. Tato směs se tavení
 v vysoké teplotě a zvládne se
 do tvaru sklenic nebo optických
 součástí. Sklo má vynikající
 optické vlastnosti a je velmi
 odolné vůči mechanickým
 účinkům.

Vzhledem k tomu, že sklo je
 velmi těžké, používá se hlavně
 v optice a v laboratorních
 přístrojích.

Sklo má také vynikající
 chemickou odolnost a je velmi
 odolné vůči korozi.

